

Harangszentelés

Gyermek és ifjúkorunk ministráns élményei közé tartozott egy sajátos szolgálat: a harangozás. Nem mindenkinek jutott osztályrészül, hisz a harangozás művészet volt. Legmaradandóbb emlékeim közé tartozik, amikor az egyik nyári vakációnk alatt unokatestvéreink öcsémmel együtt meghívtak minket „harangozni” a soproni Szent Mihály templomba. Mi is segíthettünk, beengedtek a négyes csapatba, a húzók közé. Csodálattal néztük a „beugrót”, aki a kellően belendült harang nyelvét kitámasztó rudat kiütötte, majd a végén a kötelével ügyesen „megfogta a nyelvét”, hogy ne kongjon. Bizony, szégyen volt és tanulónak számított, aki nem tudott kongás nélkül harangozni.

Ezek az élményeim jutottak eszembe, amikor templomunk új, nagy harangjának szentelésére készülünk. A harang története visszanyúlik az V–VI. századra, amikor a kolostorokba a közös programok jelzésére kisebb-nagyobb csergettyűket kezdtek használni. A nagyobb kolostorokban azonban már az igényeknek megfelelően nagyobb csergettyűre, kisebb nagyobb harangra volt szükség, hogy a házban mindenütt hallható legyen a programra való felhívó szava.

Először Toursi Szent Gergely (†594) említi, hogy a híveket a harang meghúzásával hívták össze. Európában Nagy Károly idejében (IX. sz.), keleten a XI. században lett általános a harangok használata. Feladatukat a harangokon található felirat is hirdeti: hívom az élőket, díszítem az ünnepeket, siratom a holtakat, megtöröm a villámok erejét.

Régi szokás, hogy az új harangokat megáldják. Ezt a főpapi szertartáskönyv, az ún. Pontificale tartalmazta, ma már az Áldások könyvében is megtalálható. A régi szertartás elég hosszú, hisz szerepelt benne a harang „megmosása szentelt vízzel” (harang megkeresztelése), a betegek olajával és a krizmával való megkenése és megtömjenezése. Ma már egy rövidebb, egyszerűsített szertartást használ az Egyház. A megáldást általában az egyházmegye főpásztora végzi, hisz ez mindig egy kiemelkedő ünnep a hívő közösség életében. Biboros atyánk részvétele teszi igazi ünnepé a „történelmi eseményt” az ünnepi szentmise és a megáldás végzésével.

A harangöntés művészete a XV. és XVI. században virágzott igazán. Ma is vannak harangöntő mesterek még hazánkban is. Új harangunk 250 kg-os, „C” hangolású és a legnagyobb lesz a három harang között. Hazánkban Gombos Miklós őrbottyáni műhelyében készülnek harangok. A mienket is itt öntötték.

A harangon a következő felirat olvasható: „Isten dicsőítésére, Szűz Mária tiszteletére hálából adományozta Kocsis István és Judit”. Az ő nagylelkű adományukat az elektromos szerelésekre adott adományokkal segítette Szegedi Ferenc volt polgármester és a hívek közössége.

Így, reméljük, hogy templomunk új és régi harangjai napról-napra rendszeresen hívnak, figyelmeztetnek és siratnak, és ezzel mindennapi életünk résztvevői lesznek a harmadik évezredben is.

Dr. Verbényi István
kanonok, plébános

Vallomás-féle

Egy új papi állomáshely elfoglalása mindig sok nehézséggel jár (nehezen változtatok és mindig nagyon szomorúan hagyom ott korábbi helyemet), és sok fáradtságot jelent (megmondom őszintén – nem szívesen költözködöm), ugyanakkor felbecsülhetetlen, előre ki nem számítható gazdagodást is hoz a pap életében, a hely szelleme, múltja, az új feladatok és főként a közösség, az ott élő emberek révén. A nyitott, kreatív és családias légkör, a kedves, közvetlen fogadtatás mind biztató előjel és olyan segítség, amely azután „helyben megtérülő beruházást” jelent. Ezeken felül külön öröm a számomra, hogy a templom titulusa Szent Mihály.

Szeretem a neveket. Egy-egy ember, személyiség van mögöttük. Különösen igaz ez a bibliai nevekre, melyekben sokszor a név viselőjének hivatása is megfogalmazódik. Nemegyszer új nevet kap Istentől, akivel az Úrnak tervei vannak (például: Ábrám, Jákob, Simon). A névben egy egész életprogram van összesűrítve, ezért általában nagyon rövid és tömör kijelentő mondatról, olyan kifejezésről van szó, amely megállapít, tényt közöl. Legyen az bármilyen mélyértelmű, átfogó jelentőségű so-

kat- vagy „keveset”-mondó (hiszen némelyiket alig lehet értelmezni, illetve pontosan magyarra fordítani), többnyire mindig megnyugtató és reményt keltő. A kevésszámú figyelmeztetést vagy fenyegetést tartalmazó névnel is megdöbbenőbb Szent Mihály neve. Egy drámai kérdés. Olyan kérdés, amely nagyon is az elevenünkbe vág.

Ki olyan mint az Isten?

Nem csupán elméleti kérdés ez. Egész egzisztenciánkat ostromolja, nem hagyja nyugodni ez az egy – magyarban három – rövid szó: Ki (olyan) mint Isten?

Marx szerint az ember gyomor, Freud szerint csupán nemi ösztön, ám érezzük, hogy mindez nagyon kevés lenne. Az ember lényege szerint sokkal több ennél; leginkább törekvés, irányultság, kapcsolat a végtelennel, azaz transzcendencia..

„Hol vagy Te Uram, és hol van az én boldogságom?” Ki vagy Te Uram, és ki vagyok én?

Törekszünk előre, mert azzá szeretnénk válni, ami a lét általunk „birtokolt”, megélt részének a maximuma, teljessége, amiről érezzük, hogy lehetőségként bennünk van. Már (igaz), de még nem (egészen)... Egészen olyanok szeretnénk lenni, mint Isten, és érezzük, mennyire nem vagyunk olyanok; „Távozz tőlem Uram!” – kiáltanánk, de hová mennénk, hiszen az örök élet igéi Nála vannak... Érezzük, hogy ez nekünk nem megy, de azt is tudjuk, hogy ami az embernek lehetetlen az Istennek lehetséges. Ha pedig lehetséges, akkor már most olyan, mintha teljes egészében igaz lenne. Semmisségünk tudata és mindenre való elhivatottságunk, a teljesség dimenziója életünk legfájdalmasabb, legjelentéktelenebb, legszálnakosabb részletében is jelen van, átszövi, meghatározza azt...Van-e ennél nagyszerűbb, felrázóbb?

„Ki az ember Uram, hogy megemlékezel róla...” Ki vagyok én, és mi lesz velem? Isten kegyelméből vagyok aki vagyok és ha engedem sőt közreműködöm abban, hogy az Ő akarata valósuljon meg az életemben, akkor boldog leszek.

Engem erre emlékeztet – nemcsak búcsúkor – Szent Mihály alakja. Kétélű kard a kezében, amely elválasztja az igazat a hamistól, a jót a rossztól a jézusi mérce szerint, és az az Eucharisztia, hálaadás, amelyért cserébe kapjuk annak bizonyosságát, hogy – ha akarjuk, törekszünk rá és kérjük ami még hiányzik, – olyanok leszünk mint Ő.

Varga János

A legszentebb pillanatról – hogy még inkább az lehessen...

A liturgiával foglalkozó tudomány a liturgika vagy liturgikus teológia alapvetően a rendszerező hittudomány területéhez tartozik. Ugyanakkor szoros kapcsolatban áll a biblikus-történelmi teológiával és nagyon komolyan kell foglalkozzon gyakorlati kérdésekkel, hiszen Krisztus titokzatos testének, az Egyháznak legsajátosabb életét vizsgálja, s így szervesen összefügg a lekipásztori (Pastoralis), lelkeségi (Spiritualis) és jogi szakterületekkel.

A kultikus tevékenység elkülönített, szent és úgy érezzük, profán dolog gyakorlati oldalról közelíteni, gyakorlati kérdésekről beszélni. Pedig szükséges és fontos a legalapvetőbb dolgokat tisztázni, amire a liturgikus cselekmény során már valóban nincs mód és lehetőség, illetve nagyon zavaróan hat. A leírt szónak nem tudni milyen hatása és hatékonysága van, ezért szükséges, hogy egymást is segítsük, előszóban, a testvéri feddés szabályai szerint: türelemmel, szeretettel és szigorúan négy szemközt. Mindez figyelmet, gyengédséget, alázatot követel, de megéri...

A Szentmise – a II. vatikáni zsinat tanítása és személyes tapasztalatunk alapján – forrás és csúcspont. Ha egyetlen pontot kellene meghatároznunk, akkor egyértelműen a szentáldozás pillanata ez az erőforrás és kegyelmi csúcs, amikor a szentségi Jézussal találkozunk. Rendkívül fontos, hogy lelkieben gazdagító módon, méltóképpen vehessük magunkhoz az „erősek kenyérét”, az „örök élet zálogát”. Általános elv, hogy gyakran, sőt akár naponta járuljunk Szentáldozáshoz. Másodszor is járulhatunk a Szentséghez egy adott napon, ha – legalább – a második alkalommal a teljes Szentmisén részt veszünk. Bár nem kötelező, de vasárnapi szentmiselátogatásunk – is – akkor teljes, ha áldozunk és így a „szeretet kötelékében” teljes egységében ünnepeink együtt Isten szent népével.

Különösen a kézbe áldozás vet fel több nehézséget, ráadásul sokan elvi okokból is ellene vannak. A liturgikus előírások szerint mindkét for-

ma megengedett, a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1986-os engedélye óta. (Vannak templomok, ahol – szomorú tapasztalatokra hivatkozva – gyermekeknek illetve senkinek nem adják kézbe a Szentostyát. Legyünk ilyenkor megértőek és ne érezzük megcsorbítva jogainkat, megsértve egyéniségünket.) A régebbi hagyomány egyébként, az első századok Egyházának gyakorlata a kézbe áldozás volt. (A IX. századtól szűnt meg, az Eucharisztia iránti fokozódó aggályos tisztelet miatt.) Jézus tanítása alapján tudjuk, hogy méltó tiszteletünk a szentség iránt a bensőn múlik. Akár így, akár úgy, a lényeg, hogy szép, méltóságteljes legyen a gesztus, amellyel Jézust fogadjuk.

A legfontosabb gyakorlati tényezők amelyekre oda kell figyelniünk (túl a feltétlen szükségesen, hogy lelkiekben fel legyünk készülve, ne-hogy saját ítéletünket együk (és ígyuk) a következők:

- annyi sorban álljunk fel, ahány áldoztató szolgál
- a pap áldozása végén, melyet csengőszó jelez, késedelem és udvariaskodás nélkül induljunk(kár például előre engedni azt, aki nehezen vagy lassan tud menni, mivel így az egész sort lelassítjuk és neki is kellemetlen érzés lehet, hogy mindenki rá vár; az természetesen más, ha segítségre szorul az illető)
- ne feltétlen arra akarjunk visszamenni, amerre kijöttünk, szükség esetén akár az egész pad-tömböt is meg kell kerülni
- mindig (a templom alaprajzát tekintve) kifelé fordulva indulunk a helyünkre
- főlösképpen ne menjünk keresztbe (azaz jobboldalról baloldalon álló áldoztatóhoz illetve fordítva) egyáltalán ne válogassunk az áldoztatást végzők között
- különösen az áldoztatás vége felé figyeljünk arra is, hogy minden áldoztatóhoz nagyjából ugyanannyi áldozó álljon sorba
- amint sorra kerülünk, egyértelműen jelezzük, ha kézbe kívánunk áldozni; ennek módja: jobb kezünket a bal alá helyezve, tenyerünket enyhén behajlítva trónust képezzünk, „hogy a Királyt fogadhassa” és így emeljük két kezünket határozott, méltóságteljes mozdulattal mellmagasságba
- aki még nem volt elsőáldozó, kis keresztet kér és kap a homlokára, amit úgy jelez, hogy kezének mutatóujját a szája elé teszi (jó rászoktatni a gyerekeket erre az általánosan elterjedt gyakorlatra, amely kicsit őt magát is emlékezteti arra, hogy a Szentáldozásra csendben, összeszedetten kell készülni); fontos, hogy ha felnőttel jön a gyermek,

előbb ő áldozzon, de arra is figyeljen, hogy a kicsik tényleg megkapják a kis keresztet (néhány olykor elbóklászik vagy rosszul tartja a fejét)

- akinek nem egészen tiszta (esetleg izzadt) a keze, aki kesztyűt visel, vagy kezében tart valamit, alkalmasabb ha kivételesen a nyelvre áldozást választja
- amint tenyerünk mélyére fogadjuk Krisztus testét, mondjuk: amen (nyelvre áldozás esetén az áldoztató szavára: „Krisztus teste” azonban, még az áldozás előtt válaszoljuk: amen)
- utána oldalra lépünk egy lépést és magunkhoz vesszük a Szentostyát; (ugyan a régi időkben két tenyerükben áhítatosan védve helyükre vitték az áldozók az Eucharisziát és úgy, meghitt magányban vették magukhoz, ma ez kifejezetten tilos, mivel templomainkban sajnos előfordulnak olyanok, akik valamilyen – feltételezhetőleg szentséggyalázó – céllal nem veszik magukhoz Krisztus testét; a legtöbb helyen a pap illetve a tálcázó – nagyobb – ministráns figyeli az áldozáshoz járulók viselkedését és a gyanúsakat megállítja)
- a kisostyák általánosan használt fajtája nagyon morzsálódik (valószínűleg az előállítási technológia romlása miatt), ezért óvatosnak kell lennünk és mindig ellenőriznünk, nem maradt-e a tenyerünkben illetve nem tapadt-e ujjunkra, amellyel a legszentebb Testet érintettük, apróbb-nagyobb morzsa, ha igen, magunkhoz kell venni; (a legkisebb, még felismerhető darabkában vagy morzsában is Jézus Krisztus teste és vére van jelen!)
- egyedül a víz és a haszthatatlanul beszédendő gyógyszerekre nem vonatkozik a szentségi böjt kötelezettsége, a ráógumi és a cigaretta vitatott, de egy biztos: a templomba, a Szentáldozáshoz nem illik, gondoskodni kell arról, hogy hatásuk teljesen elmúljen a Szentség vételének pillanatára.
- fél kézzel, kifeszített tenyérrel, a cibóriumba nyúlva („önkiszolgáló módon”) nem szabad áldozni
- mindenki csak a saját maga számára veheti el a Szentostyát – nagyobb létszámú résztvevő esetén is –, tehát tovább nem adhatja
- rúszozott szájjal (lehet rajta vitatkozni, hogy méltó-e a templomhoz, de most hagyjuk ezt) lehetőleg a kézbeáldozás lehetőségét válasszuk
- szájba történő áldozás esetén nyelvünket határozottan és eléggé, de nem túl feszesen nyújtjuk ki; ne érezzük ezt kellemetlennek, annál inkább, ha ápolatlan szájjal, mosatlan fogakkal lépünk az Úr színe elé...

- ne csukjuk be szánkat túlzott sietséggel, mert összenyálazhatjuk az áldoztató ujját, ami neki illetve az utánakövetkezőknek lehet kellemtelen
- a jelenlegi szokások szerint (a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1966-os engedélye alapján) - bár lehetséges a térdelve áldozás - állva fogadjuk a megdicsőült Krisztust, ami nem jelent kisebb tiszteletet vagy hitet, hanem a megváltott, Krisztussal feltámadt ember boldogságának a kifejeződése
- a két szín alatti áldozás külön engedélyhez van kötve, módját a celebráns alkalmilag ismerteti.

Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy nem csupán, és főként nem elsősorban itteni tapasztalataim alapján írtam meg ezt a gyakorlati - lehet, hogy itt-ott kiegészítésre szoruló - útmutatót. Lényegesnek éreztem, érzem ezt a „témát”, s ezzel a véleményemmel nem voltam egyedül, így született meg ez a cikk.

Varga János

Tíz éve történt

Légkondicionált Mercedes buszunk altató motorzúgással falja a kilométereket a Jeruzsálemből Betlehembe vivő országúton. Minden porcikánkon érezzük az előző napok zsúfolt, fárasztó programját. Keveset alszunk, minden percet megpróbálunk kihasználni, hogy újabb és újabb élményekkel gazdagodjunk. Nem csoda tehát, hogy kevesen vagyunk akik ébren tudunk maradni. Én is megpróbálom álmoságomat legyőzni, pedig majd leragad a szemem. A „Szent Várost” elhagyva az országút mindkét oldalán az un. „megszállt területeken” is mindenütt új, épülő zsidó települések sorakoznak a sárgászöröses, köves, vízhiányos kopár földeken.

Simon az idegenvezetőnk próbálja felrázni a társaságot, két vicc között beledob egy találós kérdést.

- Melyik madár a leggyakoribb Izraelben? - kérdezi. Mi, akiket kérdése még ébren talál, megpróbáljuk kitalálni a helyes választ, nem is sejtve a kérdés mögötti turpisságot. Jó pszichológus Simon, a sok téves és megfélelően nevetséges, néha már butácska találgatás kicsit feléleszti

kollégáimat. Miután senki sem mondja ki a helyes választ, Simi kis hátszűnet után jelentősegteljesen kinyögi:

– Izrael legelterjedtebb madara a daru.

Igaza van! Valóban úton, útfélen a toronydaruk gémjei üdvözölnek bennünket. Hiábavaló a próbálkozása, nem segít ez a trükk sem, sőt a közös éneklet sem, talán ha tizen énekeljük a könnyen megjegyezhető és a világnak ezen a részén mindenki által ismert „shalom alechem” refrénű dalt. Simon tántoríthatatlan, fejébe vette, mielőtt kiérünk Betlehembe, valamivel csak felrázza a kompániát. Ma karácsony van, szólal meg kis szűnet után, enyhe mosollyal nyugtázva nem kis csodálkozásunkat. Tényleg igaza van, nekünk ma valóban Karácsony van, a 35° C és szeptember tizedike ellenére a Betlehemi barlang jászolánál ünnepelhetjük a Megváltó születését. Nem lehetünk messze kirándulásunk céljától, a magyarul tökéletesen beszélő, teológiából igen képzett idegenvezető nem kísérletezik többé, visszaül helyére, hogy még egyszer áttekinthesse jegyzeteit.

Arab sofőrünk farmerjének hátsó zsebéből hatalmas stukker kandikál ki, de ezen nincs mit csodálkozni, errefelé szinte mindenkinek van valamilyen fegyvere. Pilótánkat zavarhatja a szokatlan csend, bekapcsolja a rádiót. Diszkrét, számomra ismeretlen, fülemnek kissé idegen keleti zene hallatszik a fejem feletti rádióból. Próbálom kitalálni milyen, arab vagy zsidó muzsikát hallok-e, de akárhogy töröm is a fejem, nem tudok rájönni a megoldásra. Éneket is tanító feleségem ül mellettem, megkérdezhetném, de félig az ablakra borulva alszik, sajnálnám felébreszteni. Lehet, hogy egyedül én koncentrálok a rádióra, ezért is különös, hogy hirtelen minden átmenet nélkül váratlanul megszakad az adás. Hosszú másodperceknek tűnő szűnet után, idegesen, szaggatottan beszélő férfihang szólal meg a rádióból. Fogalmam sincs mit mond, mégis valahogy megérzem, nagyon fontos lehet a mondandója. Látom Simon is feszülten figyel, majd felugrik a helyéről és kipirult arccal a busz mikrofonjához kap.

Gyerekek! Figyeljete! A Tel Aviv-i rádió ebben a pillanatban szakította meg adását és rendkívüli hírben tudatta, Magyarország, elsőnek a keleti – blokk országai közül, felnyitotta a hírhedt „vasfüggönyt” és kiengedte Ausztriába azokat a keletnémet turistákat, akik – több ezren – már hónapok óta hazánkban táborozva reménykedtek a csodában.

Erre a hírre természetesen még a félholtak is feltámadtak volna, hatalmas örömujjongásban és tapsviharban törünk ki. A közlemény pilla-

natok alatt életet lehel belénk, szinte izzik a levegő, lelkes politizálás kezdődik. Ebben a hangulatban érkezünk Betlehem főterére.

Most már senkit sem zavar az arab többségű város rendjére felügyelő, többtucat állig felfegyverezett katona, és az sem nyugtalanít senkit, hogy a házak tetején lévő géppuskaállásokból árgus szemmel figyelő tekintetek lesik minden mozdulatunkat.

Érezzük, nagy történelmi pillanatnak vagyunk tanúi, nekünk nem csak kétezer esztendeje kezdődött itt Betlehemben valami természetfölötti csodálatos esemény. Betlehem csillaga a mai napon a történelemnek egy új fejezetét is elhozta. A vasfüggöny felszakításával rés nyílt a kommunizmus sötét egén. A Betlehemi csillag új hajnalt hozott, a demokrácia hajnalát.

Süimegh László

Kedves Lányok és Lányos Szülők!

Ebben a tanévben is folytatódik a Kislány-kör. Péntek délután 4 és 6 óra között találkozunk azokkal a 6-12 éves lányokkal, akik szívesen imádkoznak, beszélgetnek, játszanak együtt, akiknek örömet jelent két olyan vidám óra, amit hasonló gondolkodású és korú társaikkal tölthetnek el egy közösségben.

Egy-egy alkalommal az aktuális egyházi ünnepről beszélgetünk, arra készülünk. Sokszor foglalkozunk a következő vasárnap evangéliumával: mit jelent ez nekünk, hogy élhetnénk meg még inkább Jézus örömhírét. Imáinkban mindenki saját szándékát fogalmazza meg, és együttlétünket vidám játékokkal, születésnap megünneplésével tesszük még szebbé.

Aki meg akar nézni bennünket, vagy szívesen bekapcsolódna, azt szeretettel várjuk első alkalommal október 1-jén, pénteken délután 4 órakor az alsó hittanteremben. A Don Bosco-s napköziseket 3³⁰ kor várjuk az iskola előtt.

Szeretettel vár benneteket:

*Kiss Anikó,
a Kislánykör vezetője*

A tízparancsolat a demokrácia alapja

A szerzőnek a Kereszténydemokrata Néppárt 1989. augusztusában tartott XI. kerületi nagyülésén elmondott beszédének átdolgozott változata

Szerencsénk van, hogy a XX. század végén élünk. Ha két ezredévvvel ezelőtt találkoztunk volna így, mi keresztények, megbeszélni közös gondjainkat – jó eséllyel számíthattunk volna arra, hogy az oroszlánok vacsoráznak belőlünk.

Ha én, mondjuk, ezer évvel ezelőtt írom le e gondolatokat, lehetséges, hogy utána felnégyelve száradok a várak tornyain.

Ha pedig 50, 25 vagy csak akár 15 évvel ezelőtt ülünk össze a kereszténység és a demokrácia elválaszthatatlan egységéről eszmét cserélni – biztos, hogy több lakója lett volna Kecsknek, Kistarcának, vagy a Maglódi úti Gyűjtőnek – esetleg a 301-es parcellának.

Mi hát ez a kereszténység, amitől évezredek óta napjainkig retteg a zsarnokság? Mi az az erő, ami évezredek óta fenntartja, élte a keresztény társadalmat?

Hogy lehet, hogy a pogány császárok vadállataikkal, a tébolyult agyú Hitlerék, a véreskezű tömeggyilkos Sztálinok, Rákosik és Kádárok bőrruhás vagy pufajkás bérgyilkosaikkal a történelemben pillanatnak számító idő alatt a teljhatalom trónusáról a megvetés szemétygyűjtőjébe kerültek – de mi, keresztények, hitünkben erősödve, létszámban megsokszorozódva itt vagyunk, élünk, és tovább éljük az emberiség történelmét?

Ez az erő nem más, mint amit a végtelenül bölcs Isten, minden élet forrása nyújtott át útravalóul, ami a keresztény világnézet alapja: A Tízparancsolat.

A két kötébla hatása átvível az emberiség történelmének évezredein és az egyetlen örök érvényű magatartási szabály, amit ha az egyén elfogad és betart: a földi életben és a túlvilágon egyaránt boldog lehet.

De hát ha ez ilyen egyszerű, akkor miért nem ez vezérli a történelem formálóinak cselekedeteit? Miért keres az ember új és új eszméket?

A válasz egyszerű: a hittel együtt a kételkedést és a szabad akaratot is belénk táplálta Isten, hogy ne az Ő elrendelése, hanem az emberi döntés legyen a jó és rossz közötti választás.

Így alakultak és alakulnak ki a különböző filozófiák, világnézetek és társadalmi formációk.

Századunkban, főként az európai társadalom, visszanyúlt egy korábban már kipróbált együttélési formához: a **demokráciához**.

Vajon e visszanyúlás napjainkban számunkra, keresztények számára elfogadható-e, helyes-e?

Lehet-e a jó keresztény hasznos tagja egy demokratikus társadalomnak és a demokrácia ismérvei összeegyeztethetők-e a keresztény világnézet alapelveivel?

Van-e helye e sokat szenvedett magyar társadalom újjászervezésénél a keresztény, demokrata világnézetet valló embernek?

Az én feleletem: igen, sőt elsődlegesen.

Mi a keresztény világnézet alapja? A Tízparancsolat.

Ellenkezik-e vajon egy is a demokráciával, a demokratikus társadalmi élet jellemzőivel?

Tartsunk tükröt saját elmúlt fél évszázados magyar életünk elé. Azt mondták: demokráciában élünk. Volt, aki elhitte, volt, aki nem. Vessük össze tehát a demokrácia ismérveit az elmúlt ötven év tényeivel. Ne nekem higgyenek, nézzenek a kedves olvasók magukba. Válaszoljanak Önök őszintén, az elmúlt évtizedek eseményei alapján, de csakis és csakis a tények alapján.

Mi a demokrácia?

(1) A társadalmi együttélés olyan formája, aminek keretében, szabályai alapján a társadalomban a többség akarata, uralma érvényesül a kisebbség elnyomása nélkül.

Válaszoljanak kérem:

A többség akarata volt-e mindaz, ami történt? A *többség akarta-e*

– a kitelepítéseket?

– a koncepciók pereket?

– Recsket, Kistarcsát, a Maglódi úti akasztófákat, a 301-es parcellát?

– a normarendezésekkel, dilettáns gazdaságpolitikával és irányítással nyomorba döntött bér munkások sorsát?

– az elvett földet, a kisöport padlásokat, az elhajtott jószágokat?

– a tanult ember megalázását, ellenséggé válását?

A kisebbség elnyomása nélküli életet éltek-e?

A pár százezres kommunista párttagság volt-e a kisebbség a tízmillió magyarországi képest – arról nem is szólva, hogy a párttagok jelentős hányada is csak előmenetelle érdekében volt párttag?

Egy szűk, kisebbséget jelentő csoport erőszakon alapuló uralma volt a többség kemény, drasztikus, embertelen elnyomása mellett az elmúlt évtizedek hazai és kelet-európai társadalmára jellemző formáció – sajnos évtizedeken át.

Demokrácia volt-e nálunk az ókor klasszikus megfogalmazása szerint?

Válaszoljanak magukban. őszintén, tisztelt Olvasóim!

(2) Kétszáz évvel ezelőtt a franciák zászlójukra tűzték a „szabadság – egyenlőség – testvériség” jelszavát, demokráciát igényelve a feudális zsarnokság helyett. Nézzük meg e szerint is az elmúlt évtizedek eseményeit.

– Szabadságban élt-e a magyar társadalom?

– Volt-e szólásszabadság?

Vagy elég volt a hivatalos – értsd: a maroknyi uralmon lévő csoport – diktált véleményétől eltérni, ne adj isten más, ellenkező véleményen lenni, és különösen azt hangosan is kimondani – ahhoz, hogy jöjjenek a bőrruhás pribékek és szerencsés esetben nem vertek azonnal agyon, nem akasztottak fel, megúsztuk pár év Recskkel vagy Váccal.

– Volt-e vallásszabadság?

– Vagy elég volt-e a templomba járni, a gyereket hittanra beírni – és a személyzetis már hívatott és már megbélyegzetté váltunk.

(Műegyetemista koromban katolikus hitéletem miatt rám sütötték a „klerikofasiszta” bélyeget és a menzán még pénzért sem engedtek étkezni – majd az uralmon lévő kisebbség eltávolított és csak húsz év múlva engedték meg tanulmányaimat befejezni).

Volt-e hát vallásszabadság? Úgy vélem, kinek-kinek megvan a saját története, feleljen erre magában.

– Volt-e sajtószabadság? Volt-e mozgásszabadsága az egyénnek?

Volt-e politikai szabadsága? Volt-e gyülekezési szabadsága?

Ezek mind alapvető emberi szabadságjogok. Demokrácia van-e ott, ahol ezek gyakorlása nincs biztosítva? Feleljen rá ki-ki saját ismeretei szerint.

– Volt-e egyenlőség, testvériség a társadalomban?

Az elmúlt évtizedekben az osztályharc gyűlölködő jelszavával állították szembe a kétkezi munkást a földiken izzadó paraszttal, és az el-lenségnek kikiáltott – „vasalt nadrágos” – az értelmiség rétegével.

Úgy vélem, hogy akkor, amikor gyermekeink neve mellé már az elemi iskolában odaírták az egyenlőtlen esélyt biztosító jelzést – egyenlőségről, testvériségről beszélni teljes abszurditás.

Demokrácia van-e ott, ahol az embert származása szerint osztályozzák?

(3) Szabadon cselekedett-e az egyén legjobb tudása szerint a társadalom érdekében?

Szabadon termelhetett-e a parasztság, vagy előírták neki, hogy rizst, nancsot, gumipitypangot, gyapotot termeljen akkor is, ha arra hazánk egyáltalán nem alkalmas? Szabadon nevelhette-e állatait, vagy akinek már három tehene volt: kuláknak, ellenségnek minősült?

Szabadon dolgozhatott-e az ipari munkás, legjobb képessége szerint, vagy előírták-e, hogy minden áron, bármily silány minőségben is – de sztahanovistaként mennyit kell termeljen – ha kellett a társadalomnak, ha nem?

Az értelmiség szabadon alkothatott-e? Vagy a tanár csak a kötelezőt és nem az igazságot taníthatta? Vagy a művésznél megrendelték-e a ki-sebbség uralmát igazoló műveket? A tudós kutatók kihozhattak-e az el-várttól eltérő eredményeket?

(4) Végül Bibó István szerint: „Demokrácia annyi, mint nem félni”.

Féltünk-e közel ötven éven át? Volt-e és van-e óvatosság, félelem, rettegés, kinek vérmérséklete és egyéni sorsa szerint a lelkében? Feleljen rá mindenki őszintén, magában.

Egyértelmű, és ma már a hatalom volt birtokosai által sem vitatott, hogy az elmúlt ötven évben csak nevében volt demokrácia az a társadal-mi formáció, amiben éltünk. Most kell felépítsük a demokratikus Ma-gyarországot. De hogyan? És kik? Nekünk keresztényeknek is lehet-e szerepünk ebben?

Nézzük meg: igaza volt-e Rákosinak, Kádárnak és társaiknak, amikor a demokrácia első számú ellenségét a keresztény világnézetet vallókban vélte felfedezni? Összeegyeztethető-e a Tízparancsolat a demokráciával? Lehet-e demokrácia e nélkül, vagy mi lett a demokráciából a Tízparan-csolat tagadása esetén?

Az első három parancsolat az Isten tiszteletére ad utasítást.

Az első: Én vagyok a te Urad, Istened, Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj.

A demokrácia melyik ismérvével ellentétes ez a parancsolat? Egyikkel sem. Hol bűn ez? Ott, ahol a gyarló ember magát helyezi az Isten helyé-be. Ahol leszedik a falról a keresztet és helyette Sztálin, Rákosi stb. ké-peit teszik fel és azokat kell szolgálni. Ha nem imádtuk e véreskező gyilkosokat, áldozattá váltunk. De hát demokrácia volt-e ez az időszak

az emberiség történetében? Nem. *A demokrácia szabadságának szerves része a vallásszabadság, így az Isten tiszteletének szabadsága is.*

A második: Isten nevét hiába ne vedgyed.

Ellenkezik-e ez a demokráciával? A káromkodást a demokrácia melyik jellemzője teszi szükségessé? Egyik sem. Próbáltuk volna meg Sztálin vagy Rákosi nevét szidni! A börtönök lakói tanúsíthatják, hogy a kérészetű hatalom képviselőinek neve volt szent az Isten neve helyett. Nem is volt demokrácia.

A harmadik parancsolat: Az Úr napját megszenteljed.

Az igazi demokráciában az ember ezt könnyen betartja. A vasárnapot pihenésre tudja fordítani. Hol volt vasárnap? Például Romániában. De meri-e állítani valaki, hogy ott demokrácia volt? És nálunk? Mit csinált a társadalom tömege vasárnap? Futott a mellékkereset, a „fusi” után, a megélhetés érdekében törte magát pihenés helyett. És mindezt miért? Azért, mert a megtermelt javak jelentős részét meggondolatlanul és nem a társadalom egészének érdekét szolgáló célokra fordította illetve fordíttatta a szűk vezető kisebbség a népjólét biztosítása helyett. Demokrácia ez? Nem.

Az Isten tiszteletére rendelt parancsok tehát nem ellentétesek a demokrácia megvalósításával.

Az emberek szeretetére vonatkozó további hét parancsolatot is vizsgáljuk meg.

A negyedik: Szeresd atyádat és anyádat.

Ezen sokat nem kell bizonyítani, legfeljebb arra érdemes gondolni, hogy az elmúlt ötven évben hogyan viszonyult a hatalom ehhez a parancshoz? Úgy, hogy munkába kényszerítette az anyákat is. Kivette kezükből a gyermekeket. Miért? Érthető. A sok egyéni nevelés, otthoni ráhatás mellett, nem lehetett volna megkísérelni a gyerekeket egységesen típusgondolkodású, ateista személyiséggé nevelni. Csak így lehetett megpróbálni kis fejükbe beleverni, hogy nincs Isten, csak Sztálin atyuska, nem az apára kell felnézni, nem ő a példakép, hanem Rákosi bácsi stb. stb. A bölcsődétől az egyetemig. A rémisztő madáchi, gombnyomásra központilag irányítható falanszter kialakításához szükségtelenek a sajtós egyedek, akik gondolkoznak és netán nem úgy, ahogy a hatalom akarja. Akkor inkább ne legyen család. **De hát demokrácia az, ami a társadalom alapját, a családot kísérli meg megszüntetni?**

Az ötödik: Ne ölj.

Kellett ez a parancsolat? Isten ments erre nevelni az embereket. Ki lőtte volna akkor tarkón Cseljabinszkban és sok más helyen – sajnos a

mai napig is – a tömegsírok gyermekeit, nőket, öregeket, terhes anyákat? Ki lőtte volna le hátulról a sok tízezer lengyel tisztet? Kik írják be akkor nevüket a kommunizmus „dicső” történetébe a parlament előtt 1956. október 25-én? Vagy Mosonmagyaróváron vagy Salgótarjánban? Kellett-e az ötödik parancsolat? Kellett volna, mert **nélküle nincs demokrácia csak véres zsarnokság.**

A hatodik. Ne paráználkodjál.

Már miért ne? Valamit cserébe adni kell, ha már annyi mindent elittottunk. A fajfenntartó ösztön az életösztönnel a legerősebb emberi, állati ösztön. Nem monogám az állat sem. Mi a különbség akkor közöttünk? Semmi. Mi is az állatoktól származunk, a majom leszármazottai miért nem élhetnek majom módra? Könnyebb pórázon vezetni, ketreche zárni az állatokat, mint a gondolkodó embert. És a következmények? Ha például a nő teherbe esik? Na és! Nincs ötödik parancsolat, majd megöljük az új életet. Nem probléma, még akkor sem, ha évente egy magyar városnyi életet kell megölni. Fő a „carpe diem”. Az elbódult, akarat nélkül, ösztönei szerint élők agyai jól irányíthatók.

A hetedik: Ne lopj! És vele a tizedik: felebarátod házát, mezejét, másféle jószágát ne kívánjad.

Szabad volt-e erre nevelni a társadalmat? Teljesen felesleges lett volna az ún. „demokratikus erkölcs” között a hetediket és a tizediket meghagyni.

Hiszen akkor hogyan telepíthették volna ki azokat, akiknek a lakására, bútorára, vagyontárára fáj az új, magát népi demokratikusnak nevező hatalom birtokosainak foga?

Hogyan vettük volna el a paraszt kis földcsékéjét?

Hogyan vettünk volna el „államosítás” címén a gépeket, üzemeket?

De hát demokrácia az, ahol egy törpe kisebbség az uralmát arra használja fel, hogy elvegye a többség egy életen át – esetleg több generáción át – munkával szerzett tulajdonát? Feleljen rá ki-ki magában.

A nyolcadik: Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen.

Erre sincs szüksége a zsarnokságnak. Ha ezt valljuk, akkor ki tanúskodik a MAORT-perben, a Rajk-perben, a tábornoki-perben, a Mindszenty-perben, a Nagy Imre-perben és számos más ún. koncepció perben? Hogyan tudta volna kiirtani a kommunista hatalom azokat, akik útjában álltak? Hogyan ítélte volna akkor halálra a tízenhat éves ipari tanulót, ha nincs, aki tanúsítja, hogy két kis barátjával meg akarták dönteni az államhatalmat?

Demokrácia volt-e akkor és itt? Vagy a legsötétebb zsarnokság? Létezhet-e tehát demokrácia a nyolcadik parancsolat nélkül?

A kilencedik: Felebarátod feleségét ne kívánjad.

Ez lényegében összefügg a hatodik parancsolattal. Ha fel akarjuk bomlasztani a családot, úgy ezt a parancsolatot is elvethetjük. Legfeljebb kevesebb gyermek fogja apját-anyját tisztelni a negyedik parancsolat szerint, legfeljebb kevesebb gyermek nő fel a válások miatt a szülői ház nevelésében és jobban érvényesíthető a hatalom istentagadó, kommunista falanszter nevelése. Ahol a hatalom manipulálni akar, bomlasztja a családot és tagadja a kilencedik parancsolat szükségességét.

A tizedikről már a hetedik parancsolattal összefüggésben beszélünk.

Láthatjuk tehát, hogy a keresztény világnézet alapjának tekinthető tízparancsolat nem ellentétes a demokráciával, sőt, az igazi demokrácia nem valósítható meg a tízparancsolat normáinak betartása nélkül.

Mit jelent akkor ma és itt kereszténynek és demokratának lenni? Új feladat ez? Többletteher a keresztény ember számára? Semmiképp sem. A teendő csupán annyi, hogy *ne csak abban merüljön ki kereszténységünk, hogy vasárnap elmegyünk a templomba, hanem élünk is a tízparancsolat szerint*. Így biztos, hogy magatartásunk sem lesz demokrácia ellenes.

Ez minden? Azért nem ilyen egyszerű.

A leleplezett hatalom ma még lappangó hatalom. Még mindent megtesz, hogy az eddig élvezett uralmát és annak előnyeit megtarthassa. Szóban tesz ugyan a reformretorikával engedményeket. Nem veti a keresztényeket az oroszlanok elé – de nemcsak azért, mert kevés az oroszlan.

Ma a volt politikai hatalom áttette működési területét a gazdasági térre. Így kísérli meg a társadalom irányítását kézben tartani, egy törpe kis csapatot előtérbe tolni, mint a kommunista uralom örököseit, az „eszme” folyamatosságának biztosítóit. Nem szükséges nevén nevezni őket, ma még időnként hallhatjuk e törpék hangjait.

Ki vagy mi áll velük szemben? Fegyverrel hál' Istennek senki. Csak mi, keresztények, akik túléljük Reckket, a Maglódi úti Gyűjtőt, a fizikai és erkölcsi pusztítás ezernyi veszélyét. Velük szemben erőt csak a Tízparancsolat ad.

Sok ez? Kevés ez?

Attól függ. Attól függ, hogy összefogunk-e? Attól függ, hogy hitünk ad-e elég erőt? Attól függ, hogy valódi keresztényként elhisszük-e Jézusnak: „*E jelben győzni fogsz.*” Attól függ, hogy követjük-e Őt a gyakorlatban is. Ő sem bízta másra a Megváltást, Maga szenvedett értünk. Nem mástól várta, hogy megjárja a Golgotát.

És mi? Megteszünk-e mindent önmagunkért ma? Szeley Iván azt írta a Hitel című folyóiratban: „Rendkívüli idők tanúi vagyunk. Talán 1867. óta nem nyílt ilyen tágasra a látóhatár a nemzet előtt, most remény van arra, hogy saját történelméből szervesen következő, hagyományával egybeolvadó fejlődési pályára léphessen. Lehetőségeink kivételesek, felelősségünk óriási.”

Isten és az élet tőlünk is saját sorsunk alakításában cselekedtet vár. Nem lehet opportunistán félreállni. Mit mondott Jézus? *„Vagy hideg légy vagy meleg, mert ha langyos vagy, kiköplek.”* Tiszta, világos, kemény útmutatás. Kétezer év után is aktuális, nekünk szól. E szerint kell cselekednünk. A keresztény, demokratikus Magyarország felépítését az Antikrisztus hatalmának megdöntését kitől várhatnánk ma? A volt munkásöröktől? A pufajkás münichesektől? Az ateista kommunistáktól?

Semmiképpen. Magunknak kell cselekednünk. Először is a félelmet kell leküzdenünk, amit ötven év alatt belénk vertek a szó szoros és átvitt értelmében.

Sikerül? Sokan, és egyre többen vagyunk ma együtt az Isten házában. Ez azt bizonyítja, hogy a félelmünk lassan oszlik.

Nézzünk egy példát. A XI. kerület Budapesten a legklerikálisabb értelmiségi kerületként volt nyilvántartva negyven éven át. Ha hiszik, ha nem, e több mint százezres lélekszámú kerületben még mindig nincs elég keresztény, aki nyíltan az eszménk mellé állna. Miért? Mitől félnek? Miért nem segítenek saját maguk, gyermekeik, unokáik nyugodtabb, emberibb életét felépíteni? Miért? A félelem miatt, a kényelmesség miatt, a hitbeli közömbösség miatt.

Vannak azonban e kerületben is, akik áldozatkészen vállalják a küzdelmet a krisztusi eszme megvalósításáért. Ők tudják, miért és mi ellen fognak össze. E keresztények jó része megjárta Recsk, Kistarcsa és a kommunista börtönök poklát.

És Önök, kedves olvasók? Akiket az Úristen megkímélt e szörnyű szenvedéstől? Önök csak a távolból kíváncják nézni, hogy sikerül-e megteremteni az Önök számára is, gyermekeik, unokáik számára is a félelem nélküli demokráciát? Úgy vélik, hogy Önök nélkül is, ebben a hazában pár ezer keresztény sikerrel veszi fel a harcot a megbújt, a háttérből támadó volt kommunista hatalommal?

Tévedés. Ez csak a tragikus visszarendeződéshez vezethet. Csak az összefogás, az együtt akarás, az együtt cselekvés segíthet az új életrendezésében.

Külső segítségre nem számíthatunk. Sem anyagi, sem egyéb vonatkozásban. Mégis fel kell vennünk a harcot a jövő érdekében. Ez keresztényi és magyar hazafias kötelességünk.

Ha tehát, kedves Olvasóim, komolyan vesszük az élet újra felkínált lehetőségét, komolyan akarjuk alakítani saját és utódaink sorsát, ha nemcsak a vasárnapi templomlátogatás erejéig vagyunk keresztények, ha büszkén valljuk magunkat nagy őseink utódjainak, ha nem akarunk több Kistarcsát, Recsket, kisfogházi akasztófát és 301-es parcellát – cselekednünk kell, bátran vállalni mind keresztényi mind demokrata mivoltunkat.

Érdemes-e? Szükséges-e?

Ha arra gondolunk, hogy a Szent István-i állameszme hatása ezer éven át fenntartotta a magyarságot annyi pusztító véres történelmi esemény ellenére, ha arra gondolunk, hogy *hol van ma a magyarságot pusztító tatár kán birodalma, hol van ma a bennünket megtízsdelő török szultán birodalma, hol van a fölöttünk háromszáz éven át uralkodó osztrák császár birodalma és hol van a száz- és százezer magyar testvérünket rabszolga sorsba hurcoló és elpusztító vérgőzös sztálini kommunista birodalom* – sehol, nyomuk sincs – de mi, keresztény magyarok még itt vagyunk, élünk, hallatjuk és hallathatjuk szavunkat – akkor el kell higgyük az Úr Jézus szavát: „E jelben győzni fogsz!”

Ez a válasz arra, hogy kell-e, érdemes-e a jövőnk érdekében összefogni és cselekedni.

Ez a válasz arra is, hogy mit jelent ma magyarnak, kereszténynek és demokratának lenni.

Dr. Csekme István

KEDVES SZÜLŐK!

A 2000/2001-es tanévben 80. jubileumát ünneplő Szent Margit Gimnázium felvételt hirdet a 6. és 8. évfolyamot végzett jó tanulmányi eredményt felmutató általános iskolai tanulók számára. Az iskolát részletesen bemutató „**Felvételi Tájékoztató**” füzet a portán (hétköznap 7-21 óráig) 100 Ft-ért megvásárolható.

Nyitott nap, amikor iskolánkat az érdeklődő tanulóknak megmutatjuk, 1999. november 4-én csütörtökön 9 órától kezdődően lesz. Felvételi tájékoztatót a szülők számára 1999. november 4-én 18 órakor tartunk. Az iskola igazgatójának fogadóórája csütörtök délutánonként 15-18 óráig.

Búcsú Albertfalvától

Ambrus József és felesége, született Prüller-Pálos Erzsébet elköltöztek Albertfalváról. Ebben a hírben az Albertfalvi Egyházközségi Levél legtöbb olvasójának semmi rendkívüli nincs, hiszen évente bizonyára több százan is megteszik ezt a lépést, különösebb hírverés nélkül.

Hogy mégis ennek az információnak a hallatára tollat ragad a krónikás, azt azon egyszerű oknál fogva teszi, Albertfalva egyik első telepésének Strobl Józsefnek, talán méltán írhatom, a leghíresebb albertfalvi dinasztia alapítójának egy kései leszármazottja vesz búcsút szülőföldjétől.

Idén volt kerekén 180 éve, hogy Strobl József asztalosmester házhelyet vásárolt a Budát Promontorral összekötő új országút mellett. Az út két oldalán szabályosan parcellázott ötven telekre először három mestertember jelentkezett, egy fuvaros, egy kőműves, és történetünk szereplőjének, Baba néninek szépapja, Strobl mester. Mert Erzsébetnek talán csak az iskolában nevezték a szép koromfekete lányt, a környéken mindenki csak „Babának”, később nagymama korában aztán „Baba néninek” ismerték és szólították. Hogyan lett Erzsébetből Baba, ma már talán ő sem tudja, nekünk, akik ezzel a névvel ismertük és szerettük meg, mindörökre csak „Baba” marad.

A Strobl dinasztiában leginkább a vők voltak a kiváló asztalosok, így a mesterség a Stibinger-Matzky-Prüller néven többnyire leányágon öröklődött.

Az idősebbek még emlékeznek arra, hogy a mindössze alig több mint egy utcányi faluban egyszerre negyven asztalos dolgozott, munkájuk minőségére és a korra jellemzően, mind szerényen, de szépen megélt.

Fénykorát a familia századunk első harmadában élte, amikor id. Prüller István 1928. augusztusára felépítette a mai Sáfrány utca 69. szám alatti, akkoriban igen korszerűnek mondható asztalosműhelyt.

Baba asszony nagyapja a mesterségbeli tudást olyan színvonalra emelte, hogy 1936-ban az Egyesült Államok akkori elnökének, Rooseveltnek ő szállította az elnöki fotelt, egy kiegészítő számollyal együtt.

Kora reggeltől késő estig dolgozott műhelyében, közben elvállalta és 19 évig irányította a helyi ipartestület elnökségét, ráadásul 15 éven át a község bírja is volt ugyanekkor.

Fia, ifjabb Prüller István örökölte szorgalmát és tehetségét, a II. világháború után édesapja neki engedte át az asztalosműhely vezetését. A zenében is igen kimagasló eredményeket felmutató család a helyi dalkörben, valamint a templomi szent zene szolgálatában is jeleskedett. Közvetlenül a háború előtt volt olyan esztendő, amikor a virágvasárnapi és a nagypénteki passió minden főbb szerepét a Prüller család valamelyik tagja énekelte. A művészi színvonalat csak emelte, amikor a négy Prüller maga mellé vette erősítésnek a fiatal huszonéves Simándy Jósikát, a későbbi világhírű tenort.

Az idősebbek még emlékezhetnek a negyvenes évek elején frissen felszentelt új templom felejthetetlen Passióira, amikor a még ismeretlen, de később az operaszínpadra üstökösként berobbanó kiváló énekművész előadásában hallhatták a „Passiók evangélistáját”.

Ifjabb Prüller István német származása ellenére igencsak magyar érzelmű ember volt. 1948 márciusában a forradalom és szabadságharc századik évfordulóján – mivel kitűnően szavalt és erősen hasonlított Petőfi Sándorra – őt kérték fel, hogy a községi ünnepségen szavalja el a Nemzeti Dalt. Még ugyanebben az esztendőben az egyre érezhetőbb és élesedő bolsevik diktatúra nyomását felismerve, valamint látva a németajkú lakosság sorozatos kitelepítéseit, több honfitársával egyetemben kérte a Belügyminisztériumtól nevének magyarítását.

Ifjabb Prüller-Pálos István leányát, kis történetünk főhőset egy zirci – szintén német származású – család sarja vette nőül. A zirci Ambergék a Bakony erdeinek fáiból éltek, a család egyik ága a feldolgozásra szánt rönköket gatterolta. A Bakony fővárosában élő Ambergék egyike másika – valószínű, hogy hasonló meg gondolásból, mint a Prüllerek – időközben Ambrusra magyarosította nevét. Ifjabb Pálos Istvánnak Baba lánya mellett volt még egy gyermeke, a fiatalon, 42 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Őcsi becenévre hallgató fia. A két gyermek vitte volna tovább a stafétabotot, hiszen mindketten az újpesti Faipari Technikumban érettségiztek. Apának és fiának korai, váratlan halála lehetőleg inkább az oka, hogy Baba lassan eltávolodott a szakmától, de a mesterség szeretetét, a fához való vonzódását mostanáig megőrizte.

Zircre, az Amberg-Ambrusok ősi földjére való visszatelepülésük így csak látszólag hűtlenség az ősi foglalkozáshoz, tradíciókhoz, Albertfalvához. Sokáig kerestek Zircen lakást vagy házat, azon a vidéken, ahol

leányuk él szép, nagy családjával. Végül a város legszélén találtak alkalmas otthonra, ahol a kert végébe már belenyúlik a Bakony sűrűje.

Albertfalvától, a múlttól nem tudtak és nem akartak végleg elszakadni, elköltözésükkel magukkal vitték mindazokat az értékes családi ereklyének számító bútorait, amit hajdan élt bútorasztalos ősök készítettek.

Kora őszi este. A nyugdíjas házaspár erdőszéli, békés otthonában csendesen pihen. Pokróccal gondosan betakarva, kéz a kézben ülnek az öreg fotelben s szemük az erdő messzeségébe vész. A ködfátyol borította tölgyes fái közül lassan – lassan előtűnnek fiatalságuk emlékképei. Régen eltávozott nagyszülők, szülők, testvérek, barátok, utcák, házak, gyermekkori szerelmek, esküvők, temetések, hajnali roráték emlékei. Csak röpke pillanatnyi, fel-felvillanó varázslat ez. Ahogy a csodálatos színekben pompázó erdő fűszeres atmoszféráját az őszi szellő belopja az ablakon, újra áthatja egész lényüket gyermekkoruk műhelyeinek semmi másra nem hasonlítható, a fűrészelt, gyantás fának, a főzött enyvvel kevert fanyar illata. Mire gondolnak? A küzdelmekkel teli, örömmel és bánattal, sikerrel és kudarccal teletűzdelt életükre? A közeledő és mindenkint könyörtelenül elérő elmúlásra?

A lakást körülölelő erdő fái nap mint nap emlékeztetik őket apáik mesterségére, ami több volt itt Albertfalván, az asztalos dinasztiáknál, mint szakma vagy egy átlagos foglalkozás. Amit a fával csináltak, az volt maga a Művészet. Művészet, mely elkísér a bölcsőtől a koporsóig.

Albertfalván, a Sáfrány utcában egy régi lebontott ház helyén hónapok óta serény építómunka folyik. A házat építtető fiatalemberben és szülei-ben bizonyára nem is tudatosul, hogy költözésükkel egy Strobl ivadék, a család hetedik generációja kerül vissza ősai földjére. A most itt letelepülő és majd egyszer családot alapító fiatalokra és utódaira föltehetően hasonlóan nehéz, küzdelmes, sikerekkel és kudarccal egyaránt megterhelt évek várnak.

Tizennyolc évtized elmúltával a mostani fészekrakók kései utódai vajon hasonló büszkeséggel tekintenek-e majd vissza hajdani alapító atyáikra, anyáikra, mint teszik azt a mostani búcsúzó.

Süsmegh László

Hogyan legyünk buták?

A televízió „áldásai”

Nagyon egyszerű: nézzünk minél többet televíziót. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a tévézés időtartama és agysejtjeink pusztulása között egyenes arányosság áll fenn, de hogy egyre károsabb hatással van ránk a „doboz” bámulása, az biztos.

Sok szülő panaszkodik, hogy agresszív, durva rajzfilmeket néznek gyermekeik. Némelyek pedig már a keményebb akciófilmeket is szívesen szemlélnek.

A panasz után pedig jön a szakértő akárcicsoda: apuci és anyuci felelőssége, hogy csemetéjük mikor és mit néz meg. Mi pedig – miután fiainknak elmondtuk az esti mesét, és ők álomra hajtották fejüket – ezek után nyugodtan ülünk le a készülék elé.

Talán nem is sejtjük, hogy mi, felnőttek is hasonló veszélynek vagyunk kitéve. Ugyan a népbútító, dél-amerikai sorozatokon már túl vagyunk, de még csak most jön a java.

Na és persze csak itt, csak önöknek... Olyan információkhoz juthatunk, melyek a későbbiekben nagy hasznunkra lehetnek. Csak mi, csak akkor láthattuk a TV-ben (reméltem, hogy utoljára) császárelődöt, aki előtte pár nappal halálos kimenetelű közlekedési balesetet okozott. A műsor fő kérdése a következő volt: Fogyasztott-e kábítószer a sofőr, mielőtt autóbá ült. Ő pedig kijelentette: nem. És hogy a tévénéző egy percre se kételkedjen ezen állításban, pár hét múlva az összes tévéadó híradójának főcíme ez volt: császárelőd tiszta, nem fogyasztott drogot. Ezek után mindenki előtt nyilvánvalóvá vált: ha 200 kilométeres sebességgel halálos balesetet okozok, csak annyit kell mondanom: nem ittam, nem fogyasztottam kábítószer. Én ártatlan vagyok.

Más érdekességeket is megtudhatunk a képernyő előtt ülve. Hetente kaphatunk képet a legújabb közvélemény-kutatás eredményeiről. Az adatok itt is hűen tükrözik a valótlanyságot. Csak pár kérdés: Jobban él-e most, mint tíz éve? Megengedheti-e magának, hogy jótékony célokra adakozzon? Rendőrség vagy Whyskis? Na és a válaszok? A néző őszinte (sőt, fel-

háborodott), természetesen telefonál. Mi ez a provokatív kérdés, hogy jobban él-e? Nagyon rosszul él itt mindenki. Adakozni? Amikor tíz éve sem adakoztam. Nem, erre nincs pénzünk. Na és hajrá ambrusattila! Tíz telefonálóból kilenc a fentiek szerint vélekedett. Ám egyikük sem sajnálta a pénzét a 90-es körzetszámú, emelt díjas hívószám tárcsázására.

Vegyük észre, hogy a liberális médiahatalom akarja irányítani életünket. Talán abból látszik ez a legjobban, hogy most egy bűnözőt kell szerelnünk. (Ilyen manipuláció talán még az „átkosban” sem volt.) De ezt a témát inkább meghagyom a bulvársajtónak és az oly népszerű kereskedelmi tévécsatornáknak.

Amikor pedig keresztény, nemzeti értékeket felmutató műsort sugároz a televízió, mindig akad egy jó film a másik adón. Igaz, máskor nem. Így hát jól meg kell gondolni, hogy Rambo 128 vagy Szent Jobb körmenet.

Esti tévénézés helyett mindenkinek szeretettel ajánlom az Egyházközségi Levél lapozgatását. Ettől biztosan nem butulunk tovább.

Sáros Attila

A tizenhárom

Ha azt mondom: **a tizenhárom**, valószínűleg sokan kapcsolnak kikről van szó. De ha elkezdem sorolni: Schweidel József, Kiss Ernő, Dessewffy Arisztid, Lázár Vilmos..., vajon hányadik névnel vágjuk rá: az **aradi tizenhárom**? Úgy húsz évvel ezelőtt még költői kérdés lett volna – remélem ma már nem az. A „szocializmus építése” alatt – nem tudom pontosan miért – agyonhallgatták a szabadságharcot követő rémuralom áldozatait. Talán attól féltek, hogy az 56 utáni megtorlásra asszociálunk, talán csak féltek a történelemtől. Úgy emlékszem, hogy a jeget a Szépirodalmi Kiadó és Katona Tamás szerkesztő törte meg 79-ben, amikor a Magyar Századok sorozatban kiadták az aradi vértanúkra vonatkozó iratokat: a hadbíróági jegyzőkönyveket, a tábornokok leveleit, naplóját és a szemtanúk visszaemlékezéseit.

Amikor először olvastam végig a tizenhárom nevét, meglepetéssel vettem észre, hogy Damjanich Jánoson kívül senkiről sem tudok. A szabadságharc legfontosabb katonai vezetői (Görgey, Bem, Klapka), néhány legendás hős (például Guyon, Lenkey) – ilyen vagy olyan ok miatt – nincsenek közöttük, se az első felelős kormány hadügyminisztere, Mécsáros Lázár. Érdemes-e foglalkozni azzal, hogy ki volt ez a tizenhárom tábornok?

Mikor az akasztáshoz a vesztőhelyhez kísérték a kilenc tábornokot, Poeltenberg Ernő (pontosabban Ernst Poelt Ritter von Poeltenberg) végignézett társain, és állítólag így szólt az őket kísérő császári tisztekhez: „furcsa deputációt menesztenek önök az Úristen elé, hogy a magyarok ügyéért közbenjárjanak”. A kivégzésről szóló emlékezések eléggé megbízhatatlanok, lehet, hogy ez is csak egyike a legendáknak – azonban néha a legendák igazabbak mint a tények. Valóban „furcsa deputációt” látnunk magunk előtt, ha megismerkedünk az október hatodikán kivégzett tizenhárom tábornokkal. Aki valamilyen ideális, egy színre színezhető képet vár, csalódni fog. Aki azonban valóban arra kíváncsi, hogy kik harcolták végig a magyarság függetlenségi harcát, aki hajlandó elgondolkodni, hogy miért, azok számára valóban az élet tanítómestere a történelem.

Az 1849 október 6-án kivégzett tábornok tényleg tizenhárom nagyon különböző személy: máshonnan jönnek, másért tartanak ki a végsőig. Különböző a vallásuk, ami akkor már nem jelentett sokat, és különböző a nemzetiségük, ami viszont akkor már nagyon sokat számított. Poeltenberg osztrák, Leiningen-Westenburg Károly német (hesseni születésű). A Magyarországon születettek közül van egy szerb (Damjanich), egy horvát (Knezić Károly) és három magyarországi német (Aulich Lajos, Láhner György, Schweidel József). Az már csak érdekesség, hogy Kiss Ernő és Lázár Vilmos a 17. században Magyarországra vetődött örmény menekültektől származnak. Van közöttük arisztokrata (Leiningen-Westenburg és Vécsey Károly) és paraszt (Damjanich), legtöbbjük magyar nemes, vagy polgári származású. Kiss Ernő dúsgazdag – legalábbis az volt, míg a szerbek fel nem dúlták délvidéki birtokait –, de vannak, akiknek a katonai szolgálat megélhetésük forrása is.

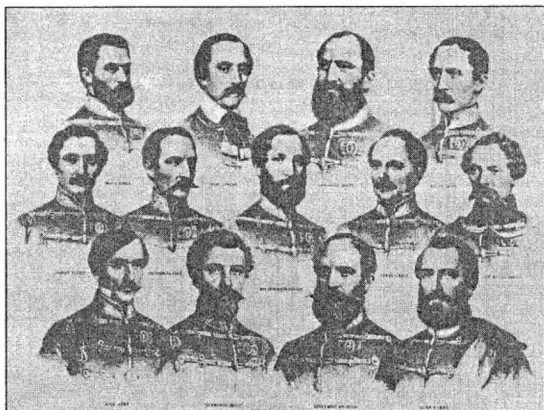
Különböző szerepük: van, aki csapattesteket vezet a csatákban, mint Görgey seregének hadtest-parancsnokai (Nagysándor, Leiningen-Westenburg, Poeltenberg), vagy Dessewffy. Van, aki a honvédség szervezésében tölt be fontos szerepet, például Láhner, aki mint „hadfelszerelési

és fegyverkezési főfelügyelő” gondoskodik arról, hogy legyen a honvédek kezében fegyver, legyen rajtuk ruha. Nem olyan romantikus, mint kivont karddal huszárhoamot vezetni, de sokkal fontosabb és felelősségteljesebb beosztás. Az egyébként jórészt formális hadbírószági eljárás a fegyvergyártás adatairól kell nyilatkoznia.

Tehetségük, rátermettségük is különböző: Aulich, Dessewffy, Damjanich, Leiningen-Westenburg hadtestparancsnoknak is kitűnően beváltak, Nagysándor például már nem tudott ezen a szinten a feladatokhoz felnőni, Kiss Ernőt pedig vezértársai távolították el a délvidéki hadszíntérről melléfogásai miatt.

Akkor is tévedünk, ha azt hisszük, politikai elveik összekötötték őket. Nagysándor Józsefről tudjuk biztosan, hogy Kossuth elkötelezett híve; az, hogy Aulich Lajos 49 július 14-én – amikor már látszik, hogy a magyar ügy veszésre áll – elfogadja a hadügyminiszteri tárcát, árulkodik politikai nézeteiről, viszont Leiningen-Westenburg Károly elég keserűen nyilatkozik a magyar kormány politikai irányáról.

Szöts Miklós

Spanyolországi útinapló: Madridban

Aznak az évnek kora őszen mintegy háromhetes spanyolországi társasútra indultunk életem párjával. A várható nagy élmények miatt elenyészőnek tűnt azon aggodalmunk, hogy odaútban és visszafelé is egy-egy éjszakát a buszon kell tölteni. Végül is nem volt olyan veszélyes az ügy, kisebb szunyókálással sikerült is átvészelnünk.

Tehát egy kora őszi (vagy késő nyári) reggelen a Hősök tere mellől indult az autóbusz. Kellemes meglepetés ért minket, mert a több jelentkező miatt emeletes busz lett beállítva, és mi (mivel az első jelentkezők voltunk) az emeleti rész első sorában kaptunk helyet. Ez a panoráma kilátás az egész út folyamán csodálatos előnynek bizonyult látvány és fotózás szempontjából is. A hosszú utazások alatt a videón vetített filmekből emiatt ugyan nem láttunk semmit, mert a monitor éppen a fejünk felett volt, de ez számunkra nem okozott problémát.

Az út természetesen hosszú volt, csak másnap délután érkezünk meg a Costa Bravára, Barcelona közelébe, ahol első szállásunk volt.

A délutánba még belefért egy kis séta a tengerparton, sőt este egy hangulatos Flamenco-Show is a közeli üdülőhelyen.

Másnap reggel indultunk tovább, célunk most már Madrid, Spanyolország jelenlegi fővárosa. Az út Katalónián, Aragónián és Kasztílián át vezetett igencsak változatos vidéken. Számomra meglepő volt az igen sok kopár terület, ahol áthaladtunk.

Dél körül megszakítottuk utunkat, mert betértünk Zaragozába. Sajnos nem volt idő a várost megnézni, csak a főteret kerestük fel és az ott található székesegyházat, az Oszlopos Miasszonyunk templomot.

A székesegyházban található az oszlopos Madonna szobra. A legenda szerint mielőtt Jakab apostol Kr. u. 41-ben Jeruzsálemben vértanúhalált halt, Hispániában járt térítő úton. Itt történt az első Mária csoda, ugyanis 40 január 2-án megjelent neki a Szűzanya egy oszlopon, és átadta neki alabástrom szobrát. Ezt az oszlopot – pilart – őrzik itt, és mindennap új

terítővel borítják le a szobor alatt. Az adományozók jóvoltából több ezer terítővel rendelkeznek. Az oszlopot őrző kápolna mellett két bomba látható, mely becsapódott annak idején a templomba, közvetlenül a szent oszlop mellé, de szinte csodával határos módon nem robbant fel, így a pilár sem semmisült meg.

A székesegyház egy régi hangulatú téren áll, annak közepén Goya szobra. Mögötte egy szupermodern márvány-üveg palota, ami igencsak idegenül hat ebben a környezetben. A tér végén az egyik legrégebbi templom a San Salvador (Szent Megváltó) temploma, amelyik Zaragoza főtemploma és a XI. században épült. Ma igencsak romos állapotban. Állítólag felújítás alatt van, ez kívülről nem látszott, bemenni nem lehetett. Rövid séta a folyó partján, vissza a buszhoz, és már indultunk is tovább. Késő este értünk Madridba. Útközben gyakran láttunk hatalmas bikákat reklámtáblaként. Ez azonban nem a bikaviadalokat reklámozta, hanem a leghíresebb spanyol konyakot (személyes ellenőrzés alapján is mondhatom: tényleg jó kis konyak).

Madrid a XVI. század óta fővárosa Spanyolországnak. E kis jelentéktelen települést II. Fülöp király tette meg fővárossá, és egyben kötelezte a grandokat ott palotákat építtetni. Így virágzott fel a város, míg a régi főváros (Toledo) lényegesen veszített jelentőségéből.

Madrid az út egyik legkellemesebb meglepetése volt számomra. Vártam egy nagyvárost a maga szürkeségével, zsúfoltságával. Ehelyett egy nagyon szépen tervezett, tágas, sok fával és parkkal rendelkező, elég jó levegőjű várost találtunk. A modern város is tetszett a maga felhőkarcolóival (pl.: Picasso torony), furcsa épületeivel, pl. az egyik bank a sugárút két oldalára épült, épületei ívben benyúlnak az út fölé, egymáshoz közelednek, de össze nem érnek.

Láttuk a híres Bernabeu stadiont, a „királyi gárda”, a Real Madrid stadionját, ahol nem ritkán százezres nézősereg gyűlik össze egy-egy jobb összecsapásra.

Külön élmény volt a Kolombusz-emlékmű. A Kolombusz téren álló 17 m magas oszlop tetején áll a felfedező, az oszlop négy oldalán az expedíció jelenetei láthatók: Kolombusz bemutatja terveit Vega szerzetesnek, a királyné felajánlja ékszereit az expedíció költségeinek fedezésére, látható a három caravella domborműve, név szerinti felsorolása a résztvevőknek stb. Az emlékmű egy hatalmas szökőkút közepén áll, a víz kifelé mint egy vízesés zuhan körös-körül lefelé. Egy helyen kis lépcsőlejárát van, ahol le lehet menni a szökőkút alá, és a víz alá besétálva a

vízfűgönyön át érdekes látványt nyújt a tér. Itt lenn a szökőkút alatt makett mutatja be Kolombusz útjait. Érdekessége a múlt században épült emlékműnek, hogy nem volt felavatási ünnepsége.

Madrid ékessége a Spanyol téren a Cervantes emlékmű. Középen a legmagasabb helyen áll a híres író szobra, előtte természetesen két leghíresebb alakja, Don Quijote, a búsképű lovag és hű inasa, Sancho Panza. Kis mesterséges tó partján áll az emlékmű, ahol mindig üldögélnek, pihennek mind a turisták, mind a helybéliek.

Többször is végigmentünk a Fő utcán a „Grand Vían”, amely mai formáját a századforduló idején kapta, elsősorban amerikai behatásra. Itt látható a Postaközpont imponáló palotája és sok-sok mozi, amolyan „hollywoody-i” stílusban.

Híres látnivaló a Plaza Mayor, a „Nagy tér”, amely a középkori Madrid középpontja volt. Itt történtek a legfontosabb események, így például a nyilvános kivégzések, a szentlé avatás szertartása stb. Itt avatták szentté többek között Xavéri Szent Ferencet, Avilai Szent Terézt, Loyolai Szent Ignácot, Néri Szent Fülöpöt is. Itt voltak az eretnekegetések is.

A hírhedt spanyol inkvizíció gyakran politikai szerepet is vállalt az uralkodó érdekében. Az eretnekség megállapítása volt a feladata. Az eretnekség abban egyben felségárulás is volt, ezért lehetett a delikvenst akár kínvallatásnak is alávetni. Az ítéletet világi törvényszék hozta, persze nyilvánvaló volt, hogy az az eretnekség bűnének megállapítása után általában máglyahalál volt.

A tér zárt tér, oda csak egy árkádós épületrészen keresztül lehet bejutni. Az épületek teljesen körülveszik a teret, az ablakok a térre néznek, és szinte minden épület csupa ablak. Annak idején ezekből az ablakokból gyönyörködtek a madridiak a téren lezajló látványosságokban. Ez nem ritkán igen jó jövedelmet biztosított tulajdonosának. Az épületek kívülről freskókkal díszítettek.

Madrid egyik büszkesége a királyi palota. Léven Spanyolország államformája királyság, a palota ma is „élesben” működik. A királyi család már nem lakik itt, valahol a városon kívül van a rezidenciájuk. A palota folyamatosan épült és gazdagodott először a Habsburgok, később a Bourbonok alatt. Lenyűgöző pompájú, maradandó élményt nyújtó terem sokasága látható itt. A tróntermet ma is használják, bizonyos fogadásokat itt tartanak. A trónterem melletti Gasparini terem (nevét az olasz művész után kapta) talán a legdíszesebb az egész palotában. Az

ebédlő hatalmas terme egyszerre 145 fő ülő fogadására alkalmas. A palota kápolnája, ahol két főoltár van, méreteiben inkább önálló templom, mint kápolna.

A borostyánterem, a kínai terem, a porcelánterem és sok más hasonló szépség teszi emlékezetessé a királyi palotát. Díszítéstük, eleganciájuk nehezen mesélhető el, azt látni kell.

A palotával szemben áll Madrid főtemploma. Újjáépítése után 1993-ban szentelték fel. Sok modern részletet tartalmaz. Ha nem is veszi fel a sok műemléktemplommal a versenyt, mégis érdemes volt megtekinteni, még ha idegenvezetőnknek az volt is a véleménye, hogy nincs benne semmi látnivaló.

Ha az ember Madridban jár, nem hagyhatja ki a Prado múzeumot. Kevés időnk lévén, csak felületesen tekintettük meg. A sok ismert mű mellett engem egy festmény ragadott meg igazán, amelynek címe „Kala-zanci Szent József halála” volt. Nem emlékszem a festőre, de a kép szinte most is a szemem előtt van: azt a pillanatot mutatja, amikor a kegyes (piarista) rend alapítója megtér Teremtőjéhez.

A Prado mögött áll a Jeromosok temploma, amely a spanyol királyok koronázó temploma volt.

Öt napot töltöttünk Madridban, de ebből a zömét csillagtúraszerűen kirándulások tették ki. Így jártunk Avilában, Aranjuez-ben, Segoviában, Toledóban, az Eleettek völgyében és az El Ecoriálban.

De ez már egy következő fejezet.

Madaras Gábor

In Memoriam Schlett Erzsébet

Vízkereszt estéjén immár sokadszor csörgött a telefon. Gyerekkori osztálytársam, Kaposvári Gyuri jelentkezett azzal a szomorú hírral, hogy általános iskolai osztályfőnökünk, Schlett Erzsébet néni Karácsony szent éjszakáján megtért Teremtőjéhez. Megint elment egy kedves ismerős.

Albértfalván tanított Erzsébet néni (ő követelte meg ezt a megszólítást, másra nem is hallgatott) elsősorban magyar nyelv és irodalmat,

valamint történelmet. Sok régi albertfalvai emlékezhet rá, tanította jelenlegi plébános atyánkat is. Amikor a mi korosztályunkra került a sor, már csak magyart taníthatott, a történelem terén az akkori vezetésnek nem volt megbízható.

Nem bizony, mert hitét megtartó, azt megvalló, kemény asszony volt. Mindenkiel, velünk tanítványaival is szigorú és határozott volt.

Amikor átkerültünk 1955. decemberében a „Mezőkövesdbe”, egy-két évig nagy volt a jövés-menés a tanári gárdában is. Magyarból minket valamikor a 6. év közben vett át, a 7-től pedig osztályfőnökünk lett. Már ismertük őt többen is, elsősorban a magyar szakkör kirobbanó sikerű Toldi előadásáért, melyet színpadra Erzsébet néni rendezett. (Csak megjegyzem, hogy a címszerepet kedves barátom, ministráns társam Labundy Típsi játszotta. Sajnos ma már ő sincs közöttünk, de talán most felemlégetik Erzsébet néniel akkori élményeiket!).

Két évig volt Erzsébet néni osztályfőnökünk, és még egy emlékezetes színpadi előadás: a János vitéz Kósa Mártival és Orosz Misivel a főszepeken.

Talán meg sem tudjuk mondani, mennyi mindent tanultunk tőle nemcsak a magyarórán, hanem az osztályfőnöki órák is. Így felnőtt fejfel visszaemlékezve csak csodálni tudom őt, akit bizony többször is meg akartak hitéért „fogni”.

Egy eseményre igencsak jól emlékszem. Úgy 8. év vége felé, az egyik osztályfőnöki órára „Az istenhit kialakulása” című témát kapta, amelyre a kerületi tanfelügyelőt is meghívták (+igazgató, +igazgató helyettes, +párttitkár stb.) Erzsébet néni előtte egy pár nappal járt nálunk családlátogatáson, és édesanyám aggódva kérdezte, hogy fogja ezt a rázós feladatot megoldani. Abban ugyanis biztosak voltunk, hogy hitéről nem fog elmarasztalót mondani. Ő vidáman, nevetve válaszolt, „ne izguljatok, nagyon jó lesz az óra, mindenki meg lesz elégedve vele”. Számomra az is furcsa volt, hogy (más tanfelügyelői órákkal ellentétben) semmi előkészület nem történt az osztályban.

Az óra megkezdődött. Még talán ma sem tudom mi mindenre ment el az idő, de Erzsébet néniel áradtak a legegyszerűbb kérdések felénk (miért félt az ősemlék a haláltól, a villámlástól és a mennydörgéstől, hogyan illesztette be gondolatvilágába a vadállatokat stb.), és mi valamennyien részt vettünk az órában, peregetek a kérdések és a válaszok. Egyszerre csak csöngettek, pedig talán éppen a görög mitológiához értünk (és a kereszténységről még szó sem esett), máris vége volt az

órának. A tanfelügyelő megdicsérte Erzsébet nénit és minket is a lelkes nagyszerű óráért, és sajnálkozott, hogy többre már nem jutott idő. Reményét fejezte ki, hogy majd legközelebb tovább is jutunk. (Megjegyzem a következő osztályfőnökin már a ballagásra készültünk, így folytatás már nem volt lehetséges.) Mikor kifelé mentünk, Erzsébet néni mellém lépett, és a foga között azt súgta nekem „látod, nem kellett izgulni”.

Jelen sorok írója mindezek fölött másért is hálás – ma is – volt osztályfőnökének, aki élete folyását jelentősen befolyásolta. Mikor középiskolai továbbtanulásom szóba került, szüleim (épp az akkor oly divatos „kettős nevelés” elkerülésére) tervezték szerzetes gimnáziumba adásomat. Mivel nem akarták, hogy bentlakó legyek, gyakorlatilag csak a pesti Piarista Gimnázium jöhetett szóba. Azt viszont tudtuk, hogy oda bekerülni nem egyszerű dolog. Erzsébet néni azonnal pártját fogta eme elképzelésnek, sőt valamilyen kapcsolata révén még segített is bejutásomban. Pedig tudjuk, hogy komoly zaklatások érték az akkori iskolai vezetés részéről, hogy nem sikerült minket erről lebeszélni. Ő ha még tudták volna, hogy még segített is! Valószínűleg Erzsébet néni közreműködése is közrejátszott Guszti atya meleg ajánló szavain túlmenően, hogy 1960. őszén a piaroknál kezdtem meg középiskolai tanulmányaimat. Az ott szerzett „fegyvereket” (nem félünk az életharctól, van vitéz fegyverünk, erős hitünk, tudományunk, hazaszeretetünk) a mindennapi életben tudtam és tudom kamatoztatni. A csodálatos négy év élményeiért nem lehetek elég hálás mindazoknak, akik ebben segítettek, így Erzsébet néni-nek is.

Most, hogy eltávozott közülünk, itt lenn mi szegényebbek lettünk, de gazdagodott égi pártfogóink száma.

Erzsébet néni, ne feledkezz meg hajdanvolt tanítványaidról ott fenn az örök életben sem!

Madaras Gábor

Zászlók üzenete*

Tisztelt Egybegyűlteik, kedves Testvérek!

Az 1941. október 4-én, templomunk felszentelésekor készített fényképeken jól látható a két zászlótartó rúd az új templom jobb és bal oldalán.

Nem véletlen, hogy a tervező építész szándéka szerint, az első teendők között felállították a zászlótartókat, akkor amikor a templomból sok kisebb-nagyobb felszerelés, berendezési tárgy még hiányzott.

Az építetők, a tervező fontosnak tartotta a zászlókat a templomunk két oldalára.

Talán nemtörődömségből, talán csak a sors hozta úgy, de a hetvenes évekre ledől, szétporladt a zászlókat tartó, fehérre mázolt két rúd. Éreztük, tudtuk, hogy valami hiányzik azóta templomunk elől.

Az Albertfalvi Keresztény Társas Körben az 1996. évi közgyűlésen vetődött fel először ismételt felállításuk.

Kis hezitálás és előkészületek után, 1998 augusztus 20-án, Szent István Napján körlevéllel fordultam tagjainkhoz adományokért. A körlevél nem volt hatástalan. 48 adakozó 66.500 Ft-ot áldozott e nemes célra. Az adakozók névsorát tartalmazó listát palackba zárva bebetonoztuk a jobb oldali zászlótartó alapzatába. Nevüket – akik szeptember 15-ig adakoztak – megtalálhatjuk az Egyházközségi Levél 1998. Búcsúi számában is. A további, a hiányzó összeget a Társas Kör pótolta.

Miért tartottuk fontosnak a zászlótartó rudak felállítását?

Egyrésről, azért mert úgy gondoljuk, kötelességünk – fiatal kora elenére – műemlék jellegű templomunkat a tervező szándéka szerinti kivitelben, eredeti formában megőriznünk.

Másrésről azért fontos a két zászlótartó rúd felállítása, mert az a két zászló, melyet lengetni fog rajta néhány perc múlva az őszi szél, üzenetet hordoz mindnyájunk számára.

* Elhangzott az albertfalvi templom előtt 1998. szeptember 27-én a zászlótartók ünnepélyes felszentelésekor

A magyar zászlónak a következő üzenetei vannak:

A zászló az összetartozást mutatja. Mi magyarok vagyunk, a mi zászlónk piros-fehér-zöld lobogó. Ez összetart bennünket.

A zászló a vérzivataros magyar történelmet eleveníti fel, a hont védő harcosokat juttatja eszünkbe. Mindnyájan ismerjük Benczúr Gyula festményét, amely Dugovics Tituszt ábrázolja, amint magával ragadja a mélységbe a török harcost, aki a félholdas zászlót kívánja kitűzni a Nándorfehérvári vár fokára.

A zászló a magyar emberek, magyar sportolók küzdelmeit, sikereit juttatja eszünkbe. Hány és hány könnyes bajnok arca villan eszünkbe, amint a magyar himnusz alatt kúszik fel a zászló.

A zászló reményt ad. Őseink, albertfalvi ősök reményét adja, kiknek volt hitük, elszántságuk azokban az igen nehéz években templomot, Isten házát felépíteniük.

Mit mutat a fehér-sárga pápai zászló?

Mutatja, hogy egy világméretű, egyetemes nagy családnak vagyunk tagja, a Római Katolikus egyháznak. Erre a zászlóra a világ bármely pontján rátalálhatunk.

A fehér-sárga zászló a pápa színe. Mutatja, hogy Isten földi helytartója köztünk él, velünk van.

Albertfalvának Szent Mihály római katolikus temploma előtt ez a két zászló hirdesse a most élő albertfalvaiak tisztelgését az ősök előtt. Kíváncsi, ez a két zászló mutassa a következő nemzedékeknek, hogy itt az évezred végén olyan hívők éltek, akik tisztelték, becsülték őseiket.

Hirdesse ez a zászló, hogy a második évezred végén albertfalva lakosai vallásra, világnézetre való tekintet nélkül képesek voltak összefogni, képesek voltak együtt dolgozni jó és nemes célok, Albertfalva érdekében.

Még egyszer hálás szívvel megköszönöm mindenkinek, aki bármilyen módon hozzájárult a nagyszerű pillanat létrejöttéhez.

Tisztelettel megkérem a Szent Mihály templom plébánosát, Dr. Verbenyi Istvánt, protonotárius kanonokat áldja meg a zászlókat.

Kiss Gábor

A „polgár” szóról**

Az Albertfalvi napok '98 – Szent Mihály napi búcsú nyitó rendezvénye után vagyunk. Idén a szervezők áldozatos munkája nyomán ismét gazdag program várja a négynapos rendezvénysorozaton Albertfalva polgárait.

Engedjék meg, hogy kicsit elidőzzek a polgár szónál. A civil szervezetek nem titkolt célja a polgárok kinevelése, hiszen a fordulat évétől a rendszerváltozásig a polgár szó kerülendő volt, a vele jelölt egyén negatív színt kapott. Nem is gondolunk rá, de az Albertfalvai Polgárok Köre bátor tettet hajtott végre a rendszerváltozás hajnalán, mikor 1989-ben megalakulva felvette nevébe a polgár szót. Az Albertfalvi Keresztény Társas Kör nevének megválasztásakor máshova esett a hangsúly, a Társas Kör alapítói mást kívántak kiemelni a névadásnál. De ez nem jelenti azt, hogy a Társas Kör nem a polgár képzést tekinti egyik legfontosabb feladatának.

Mindnyájan jól emlékszünk az igen nagy érdeklődést kiváltó, a televízió jóvoltából az egész ország előtt zajló Horn Gyula–Orbán Viktor vitára.

A FIDESZ választási programjának – joggal – egyik kulcsszava a polgár volt. A tévés vita egyik izgalmas pillanatában Horn Gyula a FIDESZ vezetőjének fejéhez vágta, hogy mi is annak a polgár szónak a jelentése, amit oly sokszor használ Orbán Viktor. És előhúzta az értelmező szótárból kimásolt szócikket majd felolvasta. Akkor nem tudtuk meg, hogy a két értelmező szótárunk közül melyikből idézett Horn Gyula. Ezért utólag visszakerestem a polgár szót.

Először az 1959–1961 között megjelent hétkötetes *(a) Magyar nyelv értelmező szótárában* kerestem meg, ezt látjuk ott:

polgár (főnév) toldalékolása polgári, polgárok, polgára vagy polgárja

A szótár 6 jelentését különíti el a polgár szónak, számunkra most a 2. jelentés az érdekes. E szerint:

a) jelentés: (történelmi fogalomként) Az imperializmus és a proletárforradalmak korában, valamint az ezeket közvetlenül megelőző időkben az ipari proletáriátust kizsákmányoló s már

** Elhangzott az Albertfalvi Napok '98 – Szent Mihály-napi búcsú megnyitását követően a Don Bosco Iskola ebédlőjében, 1998. szeptember 24-én.

reakcióssá vált uralkodó osztálynak tagja. Példamondat: *A kövér polgár a hasán hortyog. (Krúdy írta).*

b) jelentés: (rosszalló kifejezésként) Szocializmusban vagy a szocializmust építő társadalomban az a személy, aki azelőtt a kizsákmányoló osztálynak tagja volt, vagy akinek gondolkodásmódjában, szokásaiban, magaviseletében sok a kapitalista maradvány. Példamondat: *Semmit sem változott, még mindig polgár.*

Ma a rendszerváltás után majd tíz évvel már nagyon-nagyon idegentül konganak a szótár szavai. De 1961-ben, az 1956-os forradalom leverése után 5 évvel – a szótár megjelenésének idején – ezek a szavak pontosan mutatták a hivatalos politikát, a felülről kinyilatkoztatott világlátást.

Másodiknak a *Magyar értelmező kéziszótárban* kerestem vissza a polgár szó jelentését. Ez a szótár is több jelentését tünteti fel a szónak. A 2. jelentés érdekes számunkra. E szerint:

polgár (főnév)

2. jelentés (politikai fogalomként) A polgár a tőkés osztály tagja, gondolkodásban, magatartásban a tőkésosztályhoz húzó, hozzá közel álló személy.

Szembevetendő, hogy az 1974-ben megjelentetett *Értelmező kéziszótár* mennyivel árnyaltabban fogalmaz: oldódott a politikai légkör Magyarországon.

Most már tudjuk, hogy Horn Gyula, az először 1974-ben kiadott *Magyar értelmező kéziszótár*ból idézett. Nem lett volna szabad idéznie a szótárból, hiszen tudhatta jól, hogy mint annyi minden abban az időben, szótáraink is igen komoly politikai, ideológiai nyomás alatt készültek el. A magyar nyelv szótárainak készítését is átszötte a marxista ideológia.

Jellemző példa arra, hogy a politika nagy mértékben átjárta a lexikonkészítést is, hogy mikor a nagy szovjet enciklopédia készítésekor az alkotók észrevették, hogy az egyik pártvezér neve után egy mérges bogár következik a lexikonban, kreáltak egy soha nem látott áldásos gyógynövényről egy leírást és ezt illesztették a pártvezér és a mérges bogár közé. De hazai példát is említhetünk. A hétköznapi *Magyar nyelv értelmező szótárának* 1959-ben megjelent első kötetében lévő „anyaország” szócikke miatt Románia azonnal a legmagasabb szintről tett kifogást. A szótár alkotói átdolgozták a kifogásolt rész, újabb kiadásokban más szerepel, mint a legelsőben.

Csak közbevetőleg jegyzek meg egy sajnálatos tényt, azért, hogy rámutassak milyen súlyos az elmúlt 40 év öröksége, és milyen nehéz, milyen lassú negatívumainak felszámolása. Ugyanis az 1974-ben először megjelentetett *Értelmező kéziszótárt* változatlan formában, betűről betűre ugyanúgy – benne a mára már szerencsére túlhaladott politikai világné-

zettel – a holland Wolters Kluwer kiadónak átjárt szott Akadémiai Kiadó mind a mai napig újra és újra változatlan formában kiadja. Ez is mutatja, hogy a 40 év öröksége hány és hány szálon átszövi még mindig életünk. Ennek megváltoztatása lassú munka, melyben mindnyájunknak van feladata.

De tulajdonképpen mit is értünk mi polgáron? Olyan szuverén, felelősen gondolkodó, magas erkölcsi szinten álló személyt, aki saját és családja életét kezében tartja, sorsát a törvények betartásával maga irányítja, külső kényszer nélkül dönt életének menetéről. Saját életének alakításán túl szűkebb lakóhelyének közéletében részt vesz, közösségi ember. Választott képviselői révén – az önkormányzatban és a parlamentben – érdekeit, nézeteit képviselteti. Egy szóban a jelentését megvilágítja annak a szóban ellentéte is, hiszen valamely szó és ellentéte együtt jár, mint a fény és az árnyék. Tehát legyen szabad a polgár ellentétét is megneveznem: a tucatember, vagy más szóval – és most hadd vegyem kölcsön a Virt Lászlótól hallott szót – a slágerember. A polgár ellentéte tehát az a tucatember, az a slágerember, aki sodortatja magát az eseményekkel, saját és családja sorsát képtelen irányítani, a tömegkultúra, a tévésorozatok legéhebb fogyasztója, értékrendje felbomlott, az írott és íratlan törvényeket nem tartja be.

Tisztelettel kérdem az itt jelenlévők mindegyikétől, jó cél érdekében tevékenykednek-e Albertfalva civil szervezetei, mikor kijelentik, hogy a polgárok kiképzése egyik, ha talán nem a legfontosabb feladatuk.

Az immár hagyományos, Albertfalva civil szervezeteinek példás közös szervezésében megvalósuló Albertfalvi napok – Szent Mihály napi búcsú rendezvényt a szervezők a fentiek – talán soha ilyen részletességgel végig nem gondolt – szellemében szervezik évek óta.

Reméljük, munkánk nem eredménytelen.

Köszönjük mindazoknak segítségét, akik hozzájárultak ahhoz, hogy az 1998. évi rendezvény minden eddiginél gazdagabb, színesebb legyen. Külön köszönet illeti a plakátokon feltüntetett önkormányzati és országgyűlési képviselőknél Albertfalva Iskoláit, Albertfalva katolikus egyházközségét, Szent Mihály templomát, melyek helyt adnak jónéhány rendezvénynek.

Kiss Gábor

UTÓGONDOLATOK EGY TÁBORI PROGRAM NYOMÁN

– Pályázati felhívás –

Ismét bővült az Albertfalvi Szalézi Munkatársak köre. Legújabb, s egyben legfiatalabb munkatársunk egy éves felkészülését követően Ibrányban, a Szalézi Rend által fenntartott Ifjúsági Táborban tett ígéretet Nagybaldogasszony ünnepén „...aki különleges vezetője a Szalézi Családnak”. Azonban ezen a napon sem maradt el az ifjúság programja, mely a közéletiséget, az újságírást érintette. Meghívott előadók, beszélgető partnereik az *Igen* katolikus havilap munkatársai voltak, kik bemutatták folyóiratukat, valamint néhány gondolatot vetettek fel a keresztyén újságírásról. Még a beszélgetés kezdetén gyors helyzetfelmérést végeztek arról, hogy az ott lévő kb. 80 fiatal közül ki milyen újságot olvas. E felmérés eredménye megdöbbentő volt számomra, mert igen kevesen voltak azok, kik nyíltan vállalták azt, hogy ők rendszeres napilapolvasók. Kulturális folyóíratra nem is volt jelentkező. Jelzéseik szerint főleg az ifjúságnak szóló szórakoztató kiadványokat részesítik előnyben. A gyors helyzetfelmérés elgondolkodtatott azon, hogy ez valóban egy tükör-e a fiatalságról vagy nem merték nyíltan felvállalni azon érdeklődésüket mely nem „sikk”? Ugyanígy elgondolkodtatott az is, hogy az ismertetett lapok közül főleg azok keltették fel az érdeklődést, melyekben sok vitát kiváltó cikkek jelentek meg, azt is mondhatnánk, botrány-szaguk volt.

Azóta is sokat töprengek azon, mi az oka annak, hogy arra, amit értéknek tartunk – irodalom, zene, művészet stb. – kevesen figyelnek oda, de ami sztori, szenzáció, arra felkapják a fejüket? Valóban általánosan jellemző-e, hogy a napi események, lakókörzetükben történtek csak néhányukat érintik meg, s a többségük közömbös, érdektelen marad? Mi lehet az oka?

A legfőbb ok sokszor bennünk szülőkből rejlik. Elfáradunk a napi munkában, a többség csak a tv különböző csatornáinak híradásaiból ér-

tesül a fontosabb napi eseményekről. Azok is már sokszor megszűrten, vagy a kommentátor meggyőződésének megfelelően válnak hangsúlyozottá vagy lényegtelené, így észrevétlen is az ő szemüvegén át láthatjuk a történeteket. Így alakíthatjuk ki egyetértő vagy ellenvéleményünket, vagy válhatunk kiégettségünk, fáradtságunk áldozataként manipulálttá. Ez a közélet iránti közömbösség azonban – nem egy esetben – az iskola ügyeivel szemben is megnyilvánul. Felmérések adatai bizonyítják, hogy a szülőket többnyire nem érdekli, hogy mi történik az iskolában, ha a dolgok ott egyébként rendben mennek. Sokszor nem is gondolnak arra, hogy a világ, s közvetlen környezetünk dolgai iránti érdektelenségükkel mintát nyújtanak gyermekeiknek, és igaztalanul vádolják őket passzivitással, érdektelenséggel. Ugyanígy a kultúra területén. Sokan biztosítják gyermekeik pihenését különböző divatirányzatoknak megfelelően. Ott pihennek, üdülnek, de kevesen gondolnak arra, hogy ezt az időszakot a természet szépségeinek megláttatására, más kultúrák megismertetésére, igazi testi, lelki, szellemi töltekezésre szánják. Ez az eseménytelen életforma is egy minta, s ha a gyerekeket nem éri egy meghatározó élmény, egyéb ráhatás és ráhangolódás, akkor azt átveszik, és ami nagyon szomorú, továbbörökítik. Miért baj ez? Mert lakóközrétünk, helyi társadalmunk arculatát mi is alakítjuk, s mi is felelősek vagyunk azért, hogy milyenné formáljuk. Ahhoz, hogy érzelmileg és intellektuálisan is kötődjünk környezetünkhöz, fontos megismerni annak kulturális hagyományait, történetét, művészetét. Mindezek átadása felelősségünk az ő jövőjükért is, mivel ők lesznek a jövő helyi társadalmának alakítói, mozgatói, közösségük érdekérvényesítői. Ha mindezt csak később a keserves tapasztalatok, csalódások révén tanulhatják meg, akkor sokan feladják, érdektelenné válnak, esetleg közösségüket is megfosztják az újabb lehetőségek vállalásától, a fejlődéstől. Igen nagy a mi nevelői felelősségünk, abban, hogy miként tanulják meg tőlünk a jövőépítést, a közösségteremtést.

A felelősséget átérezve a Szalézi Munkatársak, a Don Bosco Iskola-alapítvány és az Albertfalvi Keresztény Társas Kör pályázatot hirdet 15–30 éves albertfalvai kötődésű fiatalok számára az alábbi, választható témakörökben:

- Albertfalviak a szabadságharcban
- Templomunkat miért Szent Mihályról nevezték el?
- Miért szép a templomunk (művészettörténeti és egyéni meglátások alapján)

- Albertfalva legrégebbi családjai (egy család bemutatásán keresztül az adott kor szokásainak, helyi kultúrájának, eseményeinek összefonódása a település arculatának változásaival)
- A gyermekek játék és az ifjúság szórakozási lehetőségei Albertfalva történelme során. (Az e témakört választók munkájának értékes részét képezheti egy-egy elfelejtett közösségi játék, mondóka, ének felkutatása)
- Albertfalva a századfordulón (vers vagy prózai mű)
- Egyéni témaválasztás

A pénz- és könyvajándék díjas pályázat legsikeresebb pályamunkái könyvformában is megjelennek az Albertfalvi Füzetek sorozatban.

- I. Díj 30.000 Ft,
- II. Díj 15.000 Ft,
- III. Díj 10.000 Ft

A pályamunkák leadásának határideje március 1. A leadás helye: Az Albertfalvi Plébánia.

Hívják fel gyermekeik illetve egyházközséghez tartozó fiatal ismerőseik figyelmét a pályázat lehetőségére így is hozzájárulva ahhoz, hogy segítsük érzelmi és intellektuális kötődésüket lakóterületünkhöz, egyházi közösségünkhöz.

Rózsáné Czigány Enikő

Családok táborá

avagy a nyitott ajtók varázsa

Közel egy évtizede már, hogy az albertfalvi családok egyfajta lelkigyakorlatként és nyaralásként augusztus táján néhány napra elvonulnak a város zajától. Idén harmadszorra esett a választásunk a jezsuiták dobogókői centrumára, a Manrézára. Jól bevált módszer szerint a közel ötven gyermeket napközben ügyes vigyázók kötötték le, a felnőttek lekötéséről pedig Varga Zoltán piarista atya gondoskodott, olyannyira üdítően, hogy azt sem tudtuk, a lelkünk vagy a testünk nyaral. Mivel hosszú évek óta e lap hasábjain is beszámolunk táborunkról, a kívülállók számára talán unalmasnak tűnő fogalmazvány helyett néhány ott felmerült gondolatomat szeretném megosztani az Olvasóval (a kívülről állók számára persze lehet, hogy ez is unalmas lesz).

Egyházi és világi vezetők sokszor hangsúlyozzák, milyen fontos a család szerepe a társadalomban. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy hiába vannak jó családok, ha azok elszigetelten, magukba zárva élnek. Visszaemlékszem nagyanyámra, aki gyermekkoromban se a házát, se a kapuját nem engedte bezárni, még éjszakára sem. „Az én ajtóm mindenki előtt nyitva áll” – mondogatta. Az a baj, hogy manapság kevés a legalább szívében nyitott ajtajú család. Gyermkeim egyik kedvenc rajzfilmében a főhős, Mézga Aladár úrhajójával egy furcsa bolygóra vetődik, ahol a lakosok óriási, szűk szájú korszokban élnek – minden korszoban egy ember. Senki sem tud semmit a külvilágról. Egyetlen elfoglaltságuk a monomán nevű „társasjáték”: „Én nyertem magam ellen!” – ez az ott lakók egyetlen öröme.

Csodáltam Dobogókőn a félszáz 2–12 év közötti gyermek játékát: a kamaszodó fiút, aki focilázban égve is hajlandó gólpasszt adni hatéves, és emiatt hozzá képest ügyetlen csapattársának, és a harmadikos kislányt, aki egész nap aggódva kísérgeti az akkor megismert kétévest... Ők talán soha nem fognak monománt játszani, mert ráéreztek a nyitott ajtók varázsára.

A nyitott ajtók varázsa, hogy vannak, akikre nyugodt szívvel rábízhatjuk gyermeinket és hozzánk is bármikor feljöhetnek ismerőseink. A nyitott ajtók varázsa, hogy fiaink nem kulccsal a nyakukban lézengenek délutánonként a játszótéren, és lányaink nem cigarettával a kezükben unatkoznak fél méter magas cipők tetején esténként a buszmegállóban. A nyitott ajtók varázsa, hogy például egy dobogókői nyaralás esetén (ez valóban megesett) a jobb anyagi helyzetben lévő családok a többiek érdekében nagyobb összeggel járulnak hozzá a költségekhez.

Ha kicsit még bővülne az albertfalvi nyitott családok köre, az is elképzelhető, hogy gyermeink majd nem a diszkók vagy a borospincék mélyéről választják ki jövődöbelijüket. Elképzelhető, hogy ha kamaszodó gyermekünk majd „megbokrosodik”, más családokhoz átjárva is ugyanazt a normát látja, mint otthon.

Legvégül országos szinten az is elképzelhető, hogy hazánk nem csak névleg lesz hatmillió katolikus országa.

Utópia? Lehet, de a nyitott ajtó nagy varázsló!

Kindelmann Győző

Isten választottai

Determinizmus vagy szabad akarat?

A Szentírás számos helyen beszél Isten választottairól. Különösen szembe ötlőek Jézus szavai: „Sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak.” (Mt. 22, 14) Időről időre akadtak felekezeti Szentírás magyarázók, akik ebből arra a következtetésre jutottak, hogy Isten eleve elrendelte minden ember egyéni sorsát, és ettől függ, hogy üdvözülni fogunk-e vagy sem. Aki nincs rajta Isten választottainak listáján, annak sorsa már meg van pecsételve, akármit tesz is itt a földön. Ez a determinista nézet szöges ellentétben áll a valósággal. Tény, hogy Isten mindentudása folytán előre ismeri minden ember végső sorsát, de annak alakításából nem zárja ki az emberi szabad akaratot, sőt éppen attól teszi függővé végső sorsunkat. Isten személyválogatás nélkül hívott meg és vár mindenkit országába, ahogy erre Szent Pál a Rómaiakhoz írt levelében utal. (Róm. 2, 11)

Hogyan lehet mégis, hogy Istennek vannak választottai? – hiszen ez kivételezésnek tűnik. A megoldáshoz ki kell lépnünk földi világunk időburkából és gondolatban átlépve annak határait, be kell lépnünk Isten időtlen Örökkévalóságának világába, amely földi pályafutásunk időburkát „minden irányból” körülveszi. Születésunktól kezdve ebben az időburokban élünk, amelyben Isten hozzájárulásunk nélkül megteremtett ugyan, de szabad akaratunk hozzájárulása nélkül nem üdvözít minket.

Sorsunkat az Ő segítségével magunk alakítjuk halálunkig, amikor is az időburok határán át belépünk az Örökkévalóságba és Isten színe elé járunkk ítéletre.

Isten az Ő mindentudása folytán „előre” látja, hogy milyen lesz az ítélet és ennek alapján veszi fel az arra érdemeseket választottainak listájára, anélkül, hogy szabad akaratunk földi érvényesítését bármiben is korlátozná. Az Örökkévalóságban azonban nincs földi értelemben vett idő, ezért a választottak listája független a mi földi időnk múlásától és ha úgy tetszik, akkor „már” rendelkezésre áll Isten számára.

Kesselyák Péter

Búcsú a Döngicsélő Klub vezetésétől

Magánjellegű ügyeim miatt arra az elhatározásra jutottam, hogy lemondok a Döngicsélő Nyugdíjas Klub vezetéséről. A klubtagoknak és mindazoknak, akik bármiféle módon hozzájárultak a klub sikeres működéséhez, köszönöm eddigi segítségüket, munkájukat és közreműködésüket. Kívánok további jó hangulatú összejöveteleket, jó munkát.

Murányiné Molnár Katalin

Új vezető

1999. szeptember 14-én a Döngicsélő Nyugdíjas Klub rendes heti összejövetelén a jelenlévő 18 klubtag közfelkiáltással Csernus Gáspárt választotta meg a klub vezetőjének. eredményes, jó munkát kívánunk!

Búcsú klubtagoktól

A Döngicsélők szomorú szívvel, de az égi hazában való találkozás reményében tudatják, hogy nyáron két klubtagunktól, Peák Rózsi nénitől és Nagy Istvánné, Katótól vettünk búcsút. Most már öten vannak, akik hiányoznak a kedd délutáni találkozóról.

Előadás

A Társas Kör szervezésében a Szent Mihály Akadémia előadásainak sorában Szóts Miklós 1999. október 2-án szombaton du. 4 órakor előadást tart „Emlékezzünk a hősökre – az aradi tizenhárom vértanú” címmel. A megemlékezés helyszíne a Bükköny utcai klubhelyiség. Mindenki szeretettel várunk!

Római zárandoklat 2000-ben

Plébániánk 2000. március 20–27-ig római zárandoklatot szervez. Programunk: Budapest-Padova (1. nap), Padova-Roma (San Gimignano a toronyok városa és Siena meglátogatása, 2. nap), római programok (3-5. nap, pápai kihallgatás, látogatás Szent Péter sírjánál, keresztút a Lateráni bazilikában stb.), látogatás San Giovanni Rotondóban Boldog P. Pio atya sírjánál (6. nap), hazautazás (7-8. nap, látogatás Loretóban, szállás Vellece környékén). Hazaérkezés 27-én az esti órákban. Utazás autóbusszal, félpanzió. Költség kb. 90.000.-Ft, és a külön belépők ára. Jelentkezés november 1-től.

István atya

Az „Emberek, filmek, gondolatok” című sorozat időpontjai

A sorozat kiemelkedő személyiségeket mutat be előadás és szemléltető anyag (film, könyv, dia) segítségével. A sorozat érdekessége, hogy az előadók maguk választották előadásuk témáját, s olyan személyeket mutatnak be, aki életükben valamilyen szempontból jelentős hatással bírtak. Bízunk benne, hogy előadásuk élményszerű, izgalmas lesz.

Dátum	Előadó	Akíró szö szö lesz	Ki 6?	Filmcím	Ismertebb könyvek tőlük, róluk
szept. 18. szombat 17.00	Medgyessy Emmánuel OSB nov.	Békés Gellért atya OSB	Bencés atya, teológus, a Szentírás mai fordításának társfordítója	Portréfilm (40')	
okt. 16. szombat 17.00	Medgyessy Emmánuel OSB nov.	Charles de Foucauld atya	„A sivatag szentje”	Egy marabu halála (100')	Kurt Benesch: A sivatag szentje
nov. 13. szombat 17.00	Medgyessy Emmánuel OSB nov.	Dr. Gyökössi Endre	pasztorálpszichológus, író	Portréfilm (60')	Számtalan könyve közül néhány: Magunkról magunknak, „Bendi bácsi a szeretetről” stb.
dec. 11. szombat 17.00	Medgyessy Ferenc	C. S. Lewis	Angol irodalomtudós, mesetrő és keresztény apologéta	Árnyékkorszak (124')	Az öröm vonzásában; Az oroszán, a boszorkány és a ruhásszekrény
jan. 15. szombat 17.00	Medgyessy Ferenc	Balczó András	Öttusa élsportoló, többszörös olimpiai és világ bajnok	Küldetés (90')	
febr. 19. szombat 17.00	Medgyessy Emmánuel OSB nov.	Jálics Ferenc SJ	Jezsuita atya	Portréfilm (40')	Szemléltető kollegyankorlat – Bevezetés a kontemplatív életszemléletbe és a Jézus imába
márc. 18. szombat 17.00	Bató András	Mórus Szent Tamás	Angol politikus a XVI sz.-ban, vértanú	Egy ember az örökkévalóságnak (98')	V. Mario PUCCI: Morus Tamás
ápr. 15. szombat 17.00	Medgyessy Emmánuel OSB nov.	Viktor E. Frankl	Pszichológus, aki túlélte a koncentrációs tábor	—	És mégis mondj igent az életre!
máj. 20. szombat 17.00	Medgyessy Ferenc	Mahatma Gandhi	Hindu politikus, humanista	Gandhi (138')	Cesarina Lorenzoni: Mahatma Gandhi

Ötletek: Albert Schweitzer, Edit Stein, Kolbe atya, Teilhard de Chardin, Teréz anya.

ALBERTFALVI NAPOK '99.

Szent Mihály-napi búcsú

Szeptember 23. csütörtök

- 18 óra:**
- Ünneppélyes zászlófelvonás az Albertfalvi Szent Mihály Templom előtt
 - A Don Bosco iskola és a Mérei Ferenc iskola kórusainak hangversenye a templomban

Szeptember 24. péntek

- 15 óra:**
- Sakkszimultán a Petőfi Sándor iskolában
 - Fiú labdarúgó bajnokság a Petőfi Sándor iskola füves pályáján
 - Leány kosárlabda bajnokság a Petőfi Sándor iskola tornatermében
- 18 óra:** Közéleti fórum. Vendég: *Dr. Juhas Katalin* polgármesterasszony
A helyszín: az Albertfalvi Községi Ház, Gyékényes utca 45–47.

Szeptember 25. szombat

- 10 óra:** Futóverseny a Kisörös, Szatmárhegy, Kondorosi és a Pentele utcákban
Nevezés: 10.30-tól a Petőfi Sándor iskola előtt
- 11 óra:**
- Aszfaltrajzverseny és kerékpár ügyességi verseny a Don Bosco iskola udvarán
 - Léghajó
- 16 óra:** Bábelőadás. Nádasdy Kálmán Művészeti Iskola bábcsoportja népmese-feldolgozást ad elő. Helye: az Albertfalvi Községi Ház. A belépés díjtalan
- 17 óra:** Komolyzenei hangverseny a templomban. Műsoron: Haydn, Mozart és Schubert művei

- 19 óra:** Zenés rendezvény – bál az Albertfalvi Községi Házban, tombola, büfé. Belépők igényelhetők a szervezőktől

Szeptember 26. vasárnap

A templom körül egész napos népművészeti- és kirakodóvásár.

Sörsátor, léghajó

- 9 óra:** Kiállításmegnyitó: Fotók, képek Albertfalva katolikus ifjúsága életéből. Helye Bükköny utca, GAMESZ ebédlő. A kiállítás nyitva vasárnap
- 10 óra:** Ünnepi szentmise, harangszentelés. A szentmisét mondja és a harangot felszenteli Dr. Paskai László bíboros, Budapest-Esztergomi érsek
- 10–15 óra:** A Magyar Vöröskereszt véradást szervez a Bükköny utcai helyiségben. Ingyenes cukorszint- és vérnyomásmérés
- 13 óra:** Néptánc, zenés műsor, bohóc és tombola a templomkertben felállított szabadtéri színpadon. Fellép Joe és zenekara. Műsort ad a Pax Vobis együttes. Arcfestés
- 18.45:** A Petőfi Sándor iskola záró hangversenye a templomban

* * *

Az Albertfalvi Helytörténeti és Iskolamúzeum
szombaton, vasárnap 10–15 óráig nyitva tart

* * *

A program szervezői:

Albertfalvai Polgárok Köre,
Albertfalvi Keresztény Társas Kör,
„Mi Családunk” Egyesület

A rendezvény támogatói:

a Budapest Főváros XI. Kerületi Önkormányzata,
az Albertfalvi Római Katolikus
Egyházközség, magánszemélyek,
Albertfalva képviselői,
vállalkozói

Az Ön hirdetésének a helye:

Tartalom

Harangszentelés / Dr. Verebényi István	1
Vallomás-féle / Varga János	2
A legszentebb pillanatról – hogy még inkább az lehessen / Varga János	4
Tíz éve történt / Sümegh László	7
A Kislánykör felhívása / Kiss Anikó	9
A tízparancsolat a demokrácia alapja / Dr. Csekme István	10
Búcsú Albertfalvától / Sümegh László	19
Hogyan legyünk buták – A televízió „áldásai” / Sáros Attila	22
A tizenhárom / Szóts Miklós	23
Spanyolországi útinapló: Madridban / Madaras Gábor	26
In Memoriam Schlett Erzsébet / Madaras Gábor	29
Zászlók üzenete / Kiss Gábor	32
A „polgár” szóról / Kiss Gábor	34
Utógondolatok egy tábori program nyomán	
Pályázati felhívás / Rózsáné Czigány Enikő	37
Családok tábora avagy a nyitott ajtók varázsa / Kindelmann Győző	39
Isten választottai / Kesselyák Péter	41
Hírek, rendezvények	42
Az „Emberek, filmek, gondolatok” című előadássorozat időpontjai	43
Albertfalvi napok '99. A Szent Mihály-napi búcsú programja	44

Szellemi–lelki hétvége '99 Dobogókőn

A XI. kerület három keresztény szellemiségű civil szervezete,
A KAROLINA EGYESÜLET, A SZENTIMREVÁROSI EGYESÜLET
ÉS AZ ALBERTFALVI KERESZTÉNY TÁRSAS KÖR
idén 5. alkalommal rendezi meg a
Szellemi–lelki hétvégét.

Ebben az évben az előadások központi témája:

A magyar tudomány és művészet 1000 éve.

A neves előadók felkérése megtörtént,
a program véglegesítése most folyik.

A háromnapos rendezvény ideje:

1999. november 19., 20., és 21.

péntek, szombat és vasárnap.

A szervezők mindenkit szeretettel várnak.

További információk Kiss Gábortól kérhetők.

* * *

Özvegyen maradt sokgyermekes édesapa
FARMER—RUHÁZATI BOLTJÁBAN
várja a vásárlókat a Móricz Zsigmond körtéren
a Pizza Kuckó mellett.

* * *

KÖNYVEK!

Templomban a könyvespultnál kapható:

VIRT LÁSZLÓ: Albertfalva társadalma, 800 Ft

A nyolc boldogság —

templomunk színes üvegablakai (5 nyelvű), 250 Ft

DR. VERBÉNYI ISTVÁN: Ministráns ABC, 500 Ft

Második kiadás

SCHELL-OPTIKA

SHELL JÓZSEF
optometrista látszerész
1116 Budapest XI. kerület Kondorosi út 7.
– az uszodával szemben –
SZEMVIZSGÁLAT

szemüvegkészítés,
gyermekszemüvegek,
javítások,

kontaktlencse
illesztése,
folyamatos kontroll,

TB támogatott vények (kontaktlencse is) beváltása
Nyitvatartás: hétfő–csütörtök: 10–18 óráig
péntek: 10–16 óráig, telefon: 208-2350

MAGYAR SZÓKINCSTÁR

Rokon értelmű szavak, szólások és ellentétek szótára

„Uraim, le a kalapokkal!” – idézték a régi mondást
a Magyar szókincstár sajtóbemutatóján.
25000 címszó, 80600 szinonima, 3800 szólás
és 14000 ellentét 929 oldalon.

A Szép Magyar Könyv '98 Versenyen oklevéllel díjazta a fősüri,
a Könyvtárosok Országos Egyesülete az elmúlt időszak
legkeresettebb szótáraként Fitz József díjjal tüntette ki.
Egy éven belül négy kiadás.

Ára 10 % kedvezménnyel 4950 Ft helyett csak 4450 Ft
a TINTA Könyvkiadóban,
1116 Budapest, Szatmárhegy utca 13., tel.: 208-58-11